

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

LIII. Rugsėjis – September 18, 1968 Nr. 96

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BOMBARDAVIMAS

NAUJI PATARIMAI JŲ SUSTABDYTI ŠIAURĖS VIETNAME

Buvęs JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose Arthur J. Goldberg pradėjo naują kampaniją sustabdyti šiaurinio Vietnamo bombardavimą, kuriai daugiau ar mažiau pritaria ir demokratų kandidatai į prezidento bei viceprezidento postus.

Goldbergas laikraščiuose pasirodžiusiuose straipsniuose aiškina, kad dalinis bombardavimo sustabdymas -- kovo 31 d. -- privedė prie pašnekusių Paryžiuje. Kodėl nepabandyti jį visai sustabdyti? Žinia, tai gali ir neprivesti prie taikos, nes komunistų pažadus reikia vertinti labai atsargiai. Tačiau iš kitos pusės, Goldbergo nuomone, šiaurinio Vietnamo bombardavimas neturi tokios didelės reikšmės kariniais, kad jį būtina reikėtų tęsti. Sovietai ir jų satelitai Europoje, kurie savo ginklų tiekimais įgalina šiaurinio Vietnamo pasipriešinimą, yra davę suprasti, kad sustabdžius bombardavimą tą žingsnį pasiektų "konstruktyvūs rezultatai". Kodėl neleisti jiems tai įrodyti? Juk ir jiems Vietnamo karas nėra būtina reikalingas, ir jiems jį sudaręs nemažą našta.

Kaip sakėme, panašių minčių yra pareiškęs H. Humphrey ir ypač senatorius Muskie, kandidatas į viceprezidentus. Hanojus labai apsidžiaugė Goldbergo straipsniu ir, sprendžiant iš paskutinio susitikimo Paryžiuje, nemano nuo to reikalingumo atsisakyti, pats už tai nieko nesiūlydamas. Ta proga idomu pastebėti, kad tas pats Goldbergas, kenkdamas Washingtono administracijos pozicijai, yra daug karingesnis Izraelio atveju. Šioje byloje jis JAV-bėms pataria "įspėti" Sovietų Sąjungą, kad toji nepadrąsintų arabus pulti Izraelį. Bet ką reiškia "įspėjimas", jei jo nelydi

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

pasiryzimas panaudoti visą savo galią? Ir jei toks "įspėjimas" galėtų sulaukyti sovietus Artimuosiuose Rytuose, kodėl nepabandyti tokio "įspėjimo" Vietnamo byloje. Jei Maskva nenori atominio karo, ji jo nepradės nei dėl Palestinos, nei dėl Vietnamo.

Būdinga, kad tos pačios kilmės kaip Goldbergas, vyr. kariuomenės vadas Vietname gen. Creighton Abrams yra priešingos nuomonės. Jis įspėjo prezidentą Johnsoną, kad bombardavimo sustabdymas priverstų amerikiečius pa-

sitraukti nuo vadinamos demilitarizuotos zonos ir užleisti šiaurės Vietnamui dalį pietinio Vietnamo teritorijos. Todėl prezidentas, kaip atrodo iš jo kalbos Amerikos Legiono konvencijai New Orleans ir toliau yra nusistatęs bombarduoti pietus nuo 19 paralelės. Jis visai teisingai mano, kad toks sustabdymas tik padidintų komunistų reikalavimus.

Nepaisant to, bombardavimo sustabdymo šalininkų skaičius didės, bet ne mažės. Svarbiausias argumentas yra klausimas, kodėl nepabandyti ir nepastatyti komunistų prieš pasauli-

ČEKOSLOVAKIJOS OKUPACIJĄ LIETUVOJE SUTIKO TYLĖDAMI....

Nuo pat rugpiūčio paskutinės dienos visi Vilniaus dienraščiai kasdien deda TASSo pranešimus iš Maskvos -- "Dėl padėties Čekoslovakijoje". Šalia jų, dar perspausdina ir Maskvos PRAVDOJ skelbiamus straipsnius ta tema. Nuo savęs Vilniškiai laikraščiai apie Čekoslovakijos įvykius dar jokios nuomonės neprasitarė, išskyrus TIESOJ rugpiūčio 29 d. idėtus du pranešimus.

Viename iš tų pranešimų kalba apie ekonominis ryšius "Lietuva -- Čekoslovakija". Tie ryšiai susidaro iš to, kad Maskva perka Čekoslovakijos mašinas bei kitus įtaisus jos Lietuvoj statomoms įmonėms, ir parduoda Čekoslovakijai kaikiuriuos sovietinių pramonės įmonių Lietuvoj pagamintus dalykus: metalo piovimos stakles, automatų maisto pramonei, grąžtus, sieros rugštį, kaikiurių mėsos produktų.

Idomesnis pranešimas -- pasikalbėjimas

su "draugystės delegacija", kuri pataikė nuvykti Čekoslovakijon pasisvečiuoti kaip tik invazijos išvakarėse ir ten buvo įvykių užklupta. Savo pastebėjimus delegacijos pirmininkas V. Pranaitis papasakojo gana sąžiningai, nupiešdamas maždaug tokį patį vaizdą, koks ir į kitus kraštus buvo perduotas vakariečių korespondentų ir televizijos. Tik vietomis kai ką atpasakojo puikiai dviprasmiškai, taip, kad ir sutiesaa aiškiai neprasilenkia, ir Maskvos tezių atvirai nepažeidžia. Pavyzdžiui:

"Draugai čekoslovakai pokalbiuose neslėpė, kad šalies demokratizavime yra perlenkimų, kurie kėlė didelį nerimą ir plačių darbo žmonių sluoksnių nepasitenkinimą. Dalis pertvarkymų, jų nuomone, padaryta skubotai, pakankamai neapgalvojus. Delsimas, duodant atkirtį reakcingosioms jėgoms, iš esmės tapo nuolaidžiumu, dar labiau juos skatinusiu. Patys čekoslo-

nės opinijos teismą? Be to, sustabdymas, nepaisant jo rezultatų, labai sugydytų Amerikos gyventojų suskilimą tuo klausimu, kas būtų jau didelis laimėjimas.

TIME magazinas samprotuoja, kad dėl viso to administracija ko gero sugrįš prie savo pirmosios koncepcijos bombardavimo problemoje. Būtent, iš pat pradžių buvo apsispręsta šiaurinį Vietnamą bombarduoti ne ištisai, bet su tam tikrom pertraukom, aiškinantis priešingos pusės nuotalkas. Jei visiškas bombardavimo sustabdymas neįmanomas, toks laikinas pertraukimas galėtų būti 'priimtina strategija' siekianti išjudinti Paryžiaus pašnekėsius iš dabartinio paralyžiaus. Yra žmonių kurie atsisako tikėti iki patys negauna per galvą.

vakai sakė, kad šalies gyvenime reikia permainingų".

Betgi "perlenkimas" tik Maskvos akyse yra per daug laisvės davimas pavaldiniams. Čekų akyse "perlenkimas" yra tik tas, kas erzina rusus iki tokio laipsnio, kurio pasiekus grėsė okupacija. Tik dėl to patys čekai baiminosi dėl "perlenkimų". Arba -- "reakcingosios jėgos": irgi dviprasmiška sąvoka, kuri Maskvoj vaizduojama kaip "kapitalistų agentai" (arba pats Dubčekas!), o čekams -- senoji stalinistų vadovybė komunistų partijoj ir Maskvos tankai...

Ši skirtumą sąvokose Lietuvoje žmonių daugumas labai gerai supranta, ir supranta tas sąvokas ne kaip TASSas ir PRAVDA, o lygiai taip, kaip čekai. Nors prieš išiverždami Čekoslovakijon, rusai ir sustabdė svetimšalių lankymąsi pas juos, bet šiek tiek anksčiau išvykusių dar pateko į tenai -- net ir į Lietuvą -- pačiose tų įvykių išvakarėse. Ir girdėjo žmones kalbant, kad "čekai bepročiai". Ne dėl to bepročiai, kad daugiau laisvių įgyvendina, o dėl to, kad tą daro per daug drąsiai, neatsargiai, nežiūrėdami, kas už sienos dedasi. O Lietuvoj žmonės matė tai, ko čekai nematė, nors, lietuvių nuomone, turėjo numanyti. Būtent, kol vyko derybos ir vizitai, per Lietuvą tris dienas be paliovos traukė rusų kariuomenės voros į vakarus. Paskui truputis grįžo, bet toli gražu ne tiek, kiek nuėjo. Lietuvoj niekam nebuvo abejonės, kur ir kokią kariuomenę nužygiavo. Todėl rugpiūčio 20 dieną Lietuvoj buvo daug

(Nukelta į 2 psl.)

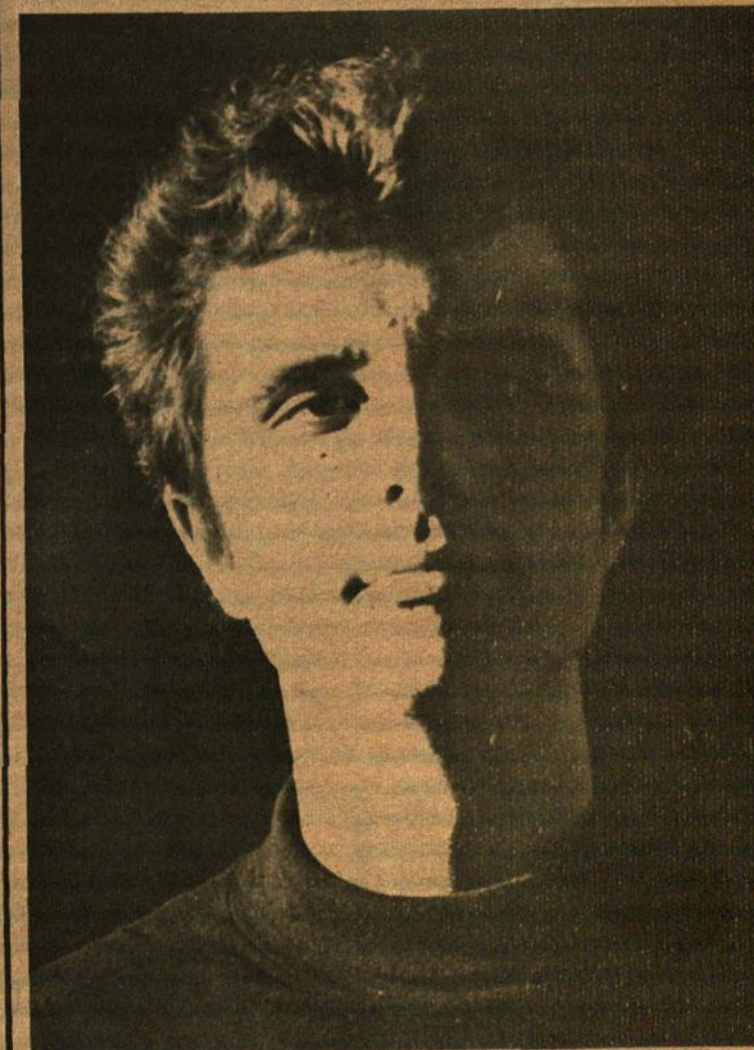
JAUNŲJŲ DAINININKŲ KONKURSO DALYVIAI

Tradicinis Dirvos jaunųjų dainininkų konkursas -- koncertas įvyks rugsėjo 28 d. Clevelande. Konkurso aukščiausias tikslas yra iškelti mūsų priaugančios dainos jėgas, jas premijomis paremti ir sudaryti bent minimalias materialines sąlygas toliau tobulintis. Šio konkurso laimėtojai būna kviečiami koncertams ir tie kvietimai jauniems dainininkams duoda progos arčiau susiršti su lietuvių kolonijomis.

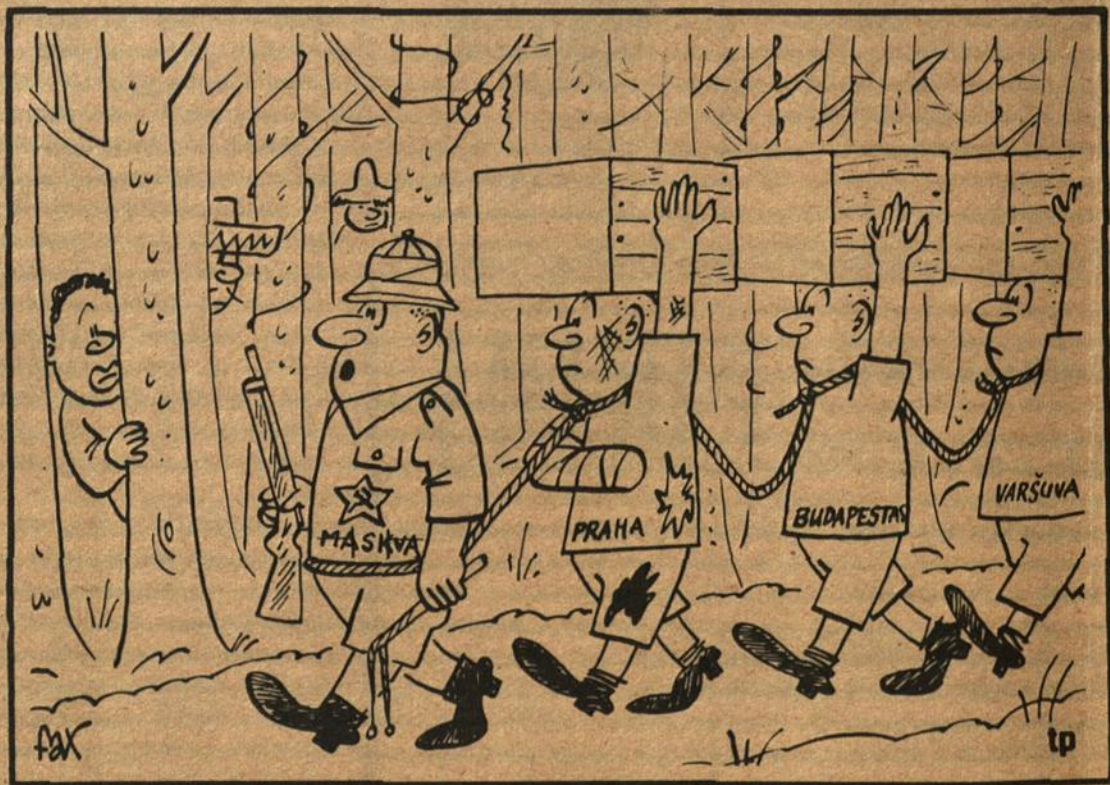
Nuo Dirvos Nr. 89 pradėjome skelbti dainininkes, pareiškusias norą Dirvos konkurse dalyvauti.

VIKTORIJA GRIGELAITYTĖ iš Chicagos, sopranas, lavina balsą pas muzikę Alice Stephens ir studijuoja Chicago Conservatory College. Yra baigusi Marijos Aukštesniąją Mokyklą ir lankė Chicagos Aukštesniąją Lituanistikos Mokyklą. Priklauso lietuvačių ansamblui "Aidutės", Margučio ruoš-tame dainavimo konkurse laimėjo vyresniųjų grupėje pirmąją vietą.

VYTAUTAS NAKAS, iš Chicagos, bosas, dainavimą studijuoja pas Izabelę Motiekaitienę. Vieni-kart studijuoja Chicago Musical College Roosevelt universitete muzikos literatūrą ir istoriją, bei prancūzų kalbą. Dalyvavo I. Motiekaitienės studijos statytoje J.C. Menotti opere "Telefonas". Dažnai dalyvauja Chicagoje ir kituose miestuose įvairiuose koncertuose. Margučio ruoš-tame dainininkų konkurse laimėjo 2 vietą.

Sovietiškas kolonialistas ir jo vergai...

PIRMASIS RATAS (7)

ALEKSANDRAS SOLŽENICINAS

AR JAU LAIKAS LIKVIDUOTI?

Saugumo ministras Abakumovas žinojo, kad Stalinas nemėgo atsi-prašymų ir sukeldavo didžiausią audrą, jei būdavo padaroma nors mažiausia klaidelė. Kas blogiausia, kad nusi-žengęs net nežinodavo Stalino sprendimo. Jis ramiai grįždavo namo, bet vakare būdavo suimamas ir sušaudomas.

Abakumovas žinojo, kad jis per daug greit iškilo. Pasilikti žemės-nėse pareigose buvo mažiau pavojinga. Su visais tais, kurie buvo toliau, Stalinas kalbėjo maloniai ir juokaudavo. Bet nebuvo jokios galimybės išsigelbėti nuo Stalino keršto tiem kurie stovėjo arti jo. Vienintelė galimybė buvo, tai laukti jo mirties. Ramios mirties. Arba...

Kiekvieną kartą ateidamas pas Staliną, Abakumovas drebėjo, kad Stalinas ko nors nerastų. Jis bijojo, kad nesu-žinotų, kaip jis praturtėjo darydamas įvairias kombinacijas okupuotoje Vokietijoje. Karo pabaigoje Abakumovas Vokietijoje buvo Smerč (sovietų kontrašpionažo) viršininku.

ČEKOSLOVAKIJOS OKUPACIJĄ...

(Atkelta iš 1 psl.)

susidomėjusių Čekoslovakijos įvykiais, bet maža tebuvo susigundžiusių turėti iš to vilčių ir sau laisvės kvėptelėjimo. Beveik visi buvo realistiški persimistai ir iš anksto mąstė apie čekus ne tiek su pritirimu, kiek su užuojauta. Ir kai apie 36 valandas užgaišinta žinia pagaliau išėjo į gatvę, tai niekas nenustebo, sutiko ją tylėdami...

Maskvos komunikatai neiškenčia ir nepolemizavę su Vakarų spauda. Kai radijo trukdytojai stengiasi nusišalti nuo gyventojų Vakaruose sklandančias nuomones, taip polemizuojantieji komunikatai vis dėlto neiškenčia neprasitarę, kokių jų nuomonių yra. Iš to susidaro gana daug medžiagos, kurią atitinkamai atsijojus, ir ten galima susidaryti apyptingą vaizdą apie Čekoslovakijos padėtį. Vienas dalykas, kurių komunikatų skaitytojai Lietuvoje gerai atsijoję, tai tvirtinimai, kad čekams padeda "kapitalistų - imperialistų jėgos iš Vakarų". Lietuvoje tikrai vyrauja nuomonė, kad Vakarai ir dabar "nusišalta rankas", kaip 1956 metais dėl Vengrijos. Todėl Maskvos aiškinimams apie konfliktą su čekais daugumas atvirai netiki, bet ir čekų pavyzdžiu sekti drąsuolių tuo tarpu nematyt. Būdinga, kad ir komunistų tvarkoma spauda Vilniuje vengia "kišti nagus" į tą reikalą. Atspausdina Maskvos komunikatus ir kalba apie kadieninius reikalus taip, lyg visiškai nieko nebūtų atsitikę.

(ELTA)

Tai buvo nekontroliuojamo plėšikavimo periodas. Niekas nedrįsotikrinti ką Smerč karininkai savo sunkvežimiuose vežasi, nes jie būdavo užantspauduoti. O į tuos sunkvežimius jie kraudavo viską, ką rasdavo vokiečių namuose. Ir vagonais bei sunkvežimiais į Rusiją buvo gabenamas Smerč karininkų turtas. Paprasčiausias leitenantas, jei tik nebuvo kvailas, galėjo grįžti su tūkstančiais rublių, pulkininkai su šimtais tūkstančių, o Abakumovas pasidarė milijonus.

Bet tas Nibelungų turtas nieko nedavo Abakumovui, nes jis negalėjo jo parodyti, bijodamas būti atidengtu.

Pas Staliną jis atvyko 2 val. 30 min. ryto. Jau buvo 3 val. 10 min. ir jis tebesėdėjo priimamame kambary baimės kankinamas. Jis būtų laimingiausias, jei Stalinas, ištraukęs į savo darbą jį užmirštų. Abakumovas bijojo, kad Stalinas nepaklaustų kiek toli pažengė slapto telefono išradimo darbai. Jis nežinojo koki melą išgalvoti.

Sunkios durys prasi-vėrė ir Poskrebičevas davė ženklą sekti. Abakumovas nuėjo, stengdamasis tyliai dėti kojas ant parketo. Tarpdury jis pasakė:

-- Labas vakaras, Josif Visarionovič! Ar galima?

Jis padarė klaidą, pirma neatsikiosęs, nes balsas pasigirdo grubus, jam trūko lojalumo.

Stalinas kažką rašė. Užbaigė sakinį ir tik tada pakėlė galvą nieko nesakydamas. Tai buvo blogas ženklas. Jis nepasakė nė vieno žodžio. Ir vėl iš naujo pradėjo rašyti.

Abakumovas uždare užpakaly savęs duris, bet nedrįso žengti pirmyn, kol galvos linktelėjimu Stalinas jo nepakvies. Jis pasiliko stovėti kaip prikaltas, pagarbiai pasilenkęs pirmyn ir ilgos rankos juokingai kabojo.

Jo ausys degė. Stalinas vis teberašė. Stalo lempa buvo apšvietusi tik popieriaus lapą. Retkarčiais Stalinas pakeldavo galvą ir mesdavo nieko gero nežadanti žvilgsnį į Abakumovą. Pagaliau su pypke nurodė jam kėdę, kviesdamas atsisėsti.

Abakumovas drebėjo iš susijaudinimo, sėsdamas ant kėdės krašto,

kad reikalui esant galėtų greit atsisėsti.

-- Na, tai kas? -- paklausė Stalinas vartydamas popierius.

Atėjo momentas imtis iniciatyvos ir jos neprarasti. Abakumovas atsikosėjo ir skubiu balsu pradėjo dėstyti savo raportą. Visad savo naktiniuose raportuose jis stengdavosi Stalinui atidengti kokią opozicijos grupę, arba sukompromituotus asmenis, nes Stalinas tai mėgo. Jei nebūdavo jokio sąmokslų, nebuvo reikalo ir raportą daryti. Šį kartą Abakumovas paruošė bylą grupei karininkų Frunzės karo akademijoje.

Bet šiandien jis pradėjo nuo linksmos žinios, pats nežinodamas ar tai tiesa ar iliuzija, kad ruošiamas sąmokslas Titui nužudyti. Jis pasakė, kad Tito jachtoje bus padėta bomba, kai jis išplauks į Brioni salą atostogų.

Stalinas pakėlė galvą ir į burną įsikišo užgesusią pypkę, patraukdamas vieną ar du kartus. Jis neparodė jokio susidomėjimo žesto, bet Abakumovas, kuris gerai pažinojo savo šefą, juto, kad atsistojo į gerą kelią.

-- O kaip Rankovič? -- paklausė Stalinas.

-- Momentas susprogdinti bombą bus parinktas, kad visa klika Rankovič, Kardel ir Mošė išlėktų į orą kartu! Manoma, kad tai galės įvykti pavasari. Visa jachtos igula bus pasmerkta kartu žūti.

Apie ką galvojo Stalinas, tylomis žiūrėdamas į savo ministrą? Aišku, kad jis negalvojo apie tai, kad partija yra pasmerkusi terorizmą prieš atskirus asmenis. Jis negalvojo apie tai, kad jis pats naudojosi teroru. Čiulpdamas pypkę jis stebėjo savo jauną ministrą raudonais skruostais ir su degančiom ausim ir galvojo iki kokio laipsnio galės juo pasitikėti ir ar neatėjo momentas jį paklausti?

Stalinas gerai žinojo, kaip Abakumovas 1945 metais praturtėjo. Bet jis neskubėjo jo bausti. Stalinui patiko tokie tipai, kaip Abakumovas, nes žinojo, kad lengviau juos valdyti. Jis nepasitikėjo tokiais, kaip Bucharinas, atsidavusiais vargingumui, nes negalėjo suprasti jų motyvų. Bet Stalinas negalvojo, kad jis supranta Abakumovą. Jis niekuo

nepasitikėjo. Nepasitikėjo savo motina, nepasitikėjo ir Dievu, kurį vienuolika metų savo jaunystėje, būdamas dvasiškių seminarijoje, garbino. Vėliau jis nepasitikėjo savo partijos draugais, ypač tais, kurie gerai kalbėdavo. Jis niekuo nepasitikėjo ir visad atrasdavo, kad buvo teisus nepasitikėti. Vienintelis žmogus, kuriuo jis pasitikėjo, buvo Hitleris.

Kai Molotovs grįžo iš Berlyno išsigandęs ir sovietų šnipai pranešinėjo apie tai, kad vokiečiai rytuose koncentruoja savo kariuomenę, kai Hess pabėgo į Angliją ir Churchillis išpėjo, jog Hitleris ruošiasi karui prieš Rusiją, kai visos moterys turguje kalbėjo apie artėjantį vokiečių - sovietų karą, Stalinas vienintelis buvo kuris tuo netikėjo. Jis tikėjo Hitleriui ir tai jam vos nekainavo jo paties galvos. Tad dabar jis visais nebepasitikėjo.

Abakumovas gerai pažinojo savo šefą ir žinojo, kad nereikia iš karto atidengti visą bagažą, o po truputį rodyti. Nereikia visa jėga dirbti ir jis buvo ne vienintelis.

Taip kaip karalius Midas pakeisdavo viską į auksą ką tik paliesdavo, taip Stalinas visur kurdavo vidutiniškumą. Bet šiandien, dėstydamas savo raportą, Abakumovas matė, kaip Stalino veidas šviesėja. Ir kai jis išdėstė visas smulkmenas ruošiamo sąmokslų prieš Tito, stengėsi net nežiūrėti į ant Stalino stalo esantį telefoną, kad savo žvilgsniu nepriminus ano slaptojo telefono paruošimo darbus, tad tuoj peršoko prie raporto apie Frunzės karinę akademiją, paskui apie teologijos akademiją ir t.t.

Bet Stalinas atsiminė! Tuo momentu jis kažką prisiminė ir tai galėjo būti telefonas. Gilios raukšlės pasirodė kaktoje. Jis išmeigė žvilgsnį į Abakumovą, bet niekaip negalėjo atsiminti, ko norėjo paklausti.

Jis atsiduso ir pradėjo kimšti pypkę.

-- Taip, taip, ar Gomulka areštuotas?

Gomulka ne taip seniai buvo nušalintas nuo valdžios ir riedėjo žemyn.

Jis areštuotas, -- pasakė Abakumovas palengvėjusiu balsu, kad Stalinas neatsiminė telefono aparato. Areštuoti ką nors, tai buvo pats lengviausias darbas jo tarnyboje.

(Bus daugiau)

EUGENIJUS IR RŪTA ČELKIAI. Jų sutuoktuvės įvyko Chicagoje, rugpjūčio 10 d. Dalyvavo daug giminių ir draugų. Jaunoji, o taip pat ir jos mamytė, yra "Dainavos" ansamblio choristės. Tad ir vestuvėse tiek bažnyčioje, tiek vaišėse skambėjo melodinga giesmė, daina. Mišių metu giedojo solistė Janina Armonienė. Vaišėms vadovavo Juozas Petkūnas. Santuoką palaimino kun. A. Stašys. J. Kažemėko nuotrauka

TRYLIKTI METAI ŠV. ANTANO GIMNAZIJAI

Šv. Antano gimnazijoje šiais mokslo metais yra 97 mokiniai — iš JAV ir Kanados. Daugiausia jų yra iš Chicagos — 36 mokiniai. Naujų mokinių įstojo 42. Mokslo metai pradėti rugsėjo 6 d. Gimnazija veikia jau tryliktus metus.

Mokytųjų Šv. Antano gimnazijoje šiemet yra 12. Iš jų 7 kunigai ir 5 pasauliečiai. 6 asmenys dirba instruktorių teisėmis, talkindami įvairioms sporto ir muzikos šakoms. Lietuvių kalba dėstoma lygiagrečiai su anglų kalba. Joms abiem skiriamas tas pats valandų skaičius savaitėje ir teikiamas oficialus įvertinimas kreditais. Gimnazijoje veikia visos lietuvių jaunimo organizacijos, choras, tautinių šokių ansamblis, kviečiami žymūs lietuviai dainininkai koncertams ir rašytojai paskaitoms. Gimnazija yra į kolegijas paruošiamoji ir turi pilnas panašią Amerikos gimnazijų teises. Ją baigę mokiniai

100 procentų įstoja į kolegijas.

Norėdama gauti ateinančiam rudenį daugiau lietuvių mokinių, šv. Antano gimnazija turės savo atstovą Chicagai ir jos apylinkėms. Tai mokytojas Juozas Kulys, kuris praėjusiais metais dėstė šv. Antano gimnazijoje. Jis dabar mokinių telkimo tikslu lankys mokyklas ir šeimas. Jo adresas: 6931 So. Rockwell St., Chicago, Ill. (jb)

ALUDĖ VILNIAUS BASTIONE...

Dvylika šviesaus ir sveiko proto lietuvių — šeši architektai ir šeši istorikai — rugsėjo 8 dieną TIESOJ išspausdintame laiške reiškia protestą prieš beatodairišką senos Vilniaus tvirtovės "tvarkytųjų užsimojimą". Sako:

"Niekam neateis į galvą atiduoti restoranui Trakų ar Vilniaus Gedimino pilį, bet štai viena iš išpuilingiausių, vienintelė beveik sveika išlikusi Vilniaus tvirtovė — bastionas Bokšto kalne, atspindįs svarbų mūsų materialinės kultūros etapą, lengva ranka atiduotas aludei įrengti.

"Restauruotas bastionas taps pirmaeilis sostinės architektūros paminklu, ir jį, panašiai kaip Gedimino pilį, be abejo norės aplankyti visos ekskursijos, visi turistai ir svečiai, nes tai retas ir įdomus gynybės įrenginys ne vien Lietuvos mastu. Tačiau į bastioną patekti jie negalės. Juk čia bus maitinimo įstaiga, ne muziejus. Atėję vakare vėl ras lentelę "laisvų vietų nėra". Unikali kultūros paminklą bus užėmę alaus mėgėjai. Ir ne vien alaus — čia bus pilnas alkoholinių gėrimų asortimentas"... (E)

Skaityk ir platink DIRVĄ

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

HELP WANTED MALE

CABLE TOOL WELL DRILLER — Must be able to drill in drift and set stayers, operate a No. 22W Bucyrus erie (or equal) and do electric arc welding. Steady work. Benefits. Do not apply unless experienced. Write to: Hamilton Mfg. & Supply Co., P. O. Box 212, Holland, Michigan, 49423, or phone collect: 616-396-7632. (93-99)

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.
Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.
Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

Spauda ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės III-jo seimo kai kurie patiekti apie piniginius reikalus duomenys atskleidžia toli gražu ne labai žavingą vaizdą. Ir jei mes sutiksime, kad pinigai yra organizacijos pulsuojančias kraujas, kurio veikimo pagalba yra gyva pati organizacija ir jos veiklos širdys -- organizacijos idėja. Mūsų kai kurie bendruomenininkai labai daug kalba apie bendruomenės kilnią idėją, jos puoselėjamus idealus. Tačiau pačios tų idealų esmės, tos idėjos daugiopos turinio nepajėgia vaizdingai išryškinti ir savo nariams supranama forma patiekti vykdyti gyvenimo praktikoje. Eiliniam, šiek tiek apsišvietusiam bendruomenės nariui susidaro įspūdis, kad mūsų bendruomenės vadai visuomeninio gyvenimo praktikoje nėra dar pakankamai gerai pasiruošę tą darbą vykdyti. Kai kuriuos iš jų būtų galima apibūdinti, kaip mokančius dailiai ir kartais įtikinančiai straipsnį parašyti, viešojo tribūnoje pasakyti gražią prkalbą apie bendruomenės didžiuosius idealus. Tai yra emocinis kilnių tikslų skelbimas. Jis šiek tiek uždega eilinių narių širdis. Tačiau, norint, kad patrauktų minias prisidėti prie šių idealų įgyvendinimo, reikia, kad jos vadai imponuotų šviesiu intelektu, gera širdimi, kilniu būdu, atvira dvasia ir nemeluota pakanta kitų žmonių skirtingom politinėm ir ideologinėm pažiūrom.

Gaila, ir labai gaila mūsų PLB vadai šitokiom kilniom savybėm negali pasigirti. Per šiuos, Lietuvos kovos laisvės metus, mūsų bendruomenės vadovybės daugumą narių lydėjo aklas noras paimiti visas vadovavimo sritis į vienos srovės rankas. Dalinai jiems tas veiklos darbas pavyko. Giliau galvojantis ir mąstantis žmogus klausia, o kas bus toliau? Ir šitoje vietoje pradeda nagrinėti mūsų bendruomenės susikūrimo ir susidėstymo elementus ir jų pagrindus. Ją gi sudaro visų mūsų pagrindinių srovių žmonės. Savo sudėtom lėšom išlaikomoje spaudoje leidžia propaguoti ir populiarinti bendruomenės mintis ir idėjas. Skirtingų srovių žmonės bendruomenės gyvenime atlieka kasdieninius, praktiškus ir dažnai beveik "juodus" darbus. Besvarstant mūsų bendruomeninio kasdieninio gyvenimo būklę, kyla klausimas, o kas atsitiktų, jei tie žmonės vietoje sutelktos visų mūsų srovių bendro darbo, nusigrįžtų lopyti savųjų srovių sodybų stogus, tobulinti savo kultūrinių institucijų pastatų pagrindus ir sienas.

Jau šiais Lietuvos Laisvės Kovos Metais "Pasaulio Lietuvių" 36 nr. St. Barzdukas rašė: "Kiekvienas lietuvis! O ar taip yra? Kasmetinį tautinio solidarumo įnašą savo Bendruomenei dabar atiduoda daugiausia tik savanoriai. Tik labai nedidelė dalis". Vadinasi, šioje jautrioje vietoje St. Barzdukas aimanoja. Tačiau nesirūpina panagrinėti pagrindinių priežasčių: kodėl gi to solidarumo mokesčio lietuviai nenori mokėti? Dar skaudesnę ir gilesnę mūsų Bendruomenės žaizdą atidengė PLB III-me seime J. Staniškis, kruopščiai paruoštoje piniginėje apyskaitoje. Joje pasakyta, kad konstitucinius įnašus PLB valdybai moka tik penki kraštai: 1) Australija -- 358,04 dol., 2) JAV LB -- 1,800 dol. 3) Kanada -- 844,01 dol. 4) Šveicarija -- 35 dol. ir 5) Venezuela -- 50 dol. Iš viso penkerių metų įnašai -- tai tik 3,087,05 doleriai. "Pasaulio Lietuvių" penkių metų prenumerata 8,218,01 doleriai. Aukų -- 4,651,45 doleriai. Įgudęs spaudos darbininkas lengvai gali atspėti, kad "Pasaulio Lietuvių" prenumeruoja apie 800-1000 skaitytojų. Ar šie skaičiai mūsų Bendruomenės vadovybei įtakingai nebyloja, kad Bendruomenės spaudos ir kiti piniginiai reikalai nėra geri ir imponuojantys? Ar iš šių duomenų mūsų vienos srovės vadovaujantieji bendruomenininkai nieko pasimokyti ir teisingų išvadų bei sprendimų padaryti nebegali? Šitoje vietoje aš norėčiau priminti, kad skirtingų srovių lietuviai, kurie nepritaria dabatinei bendruomenininkų vedamai vienos srovės politikai, skaito apie 10,000 įvairių srovių periodinių laikraščių. O ar kartais neateina mūsų dabartinės bendruomenės vadams tokia mintis. Kas atsitiktų su mūsų PLB jei tie eiliniai skirtingų srovių žmonės iš bendruomenės lietuvių veiklos ir gyvenimo pasitrauktų? Ir šiam žygiui atlikti jie turi ir moralinį ir teisinį pagrindą, nes jų interesų mūsų bendruomenės vadovybėje niekas neatstovauja ir negina. Ir jei taip atsitiktų, tai mū-

OKUPUOTOS LIETUVOS

PADĖTIS IR IŠEIVIJA (3)

S. Lozoraičio, jr.
Lietuvos Pasiuntinybės Sekretoriaus prie Šv. Sosto pasikaita PLB III-me Seime.

(Pradžia Dirvoj Nr.94)

Šios direktyvos mums nepaprastai aiškiai parodo, kad partija einane tiktai prieš jaunuosius Lietuvos rašytojus, kuriems ji nori apkarpyti sparnus, bet prieš laisvą kūrybą, taigi prieš gyvenimą. Šis visiškasis partijos atitrūkimas nuo realybės, žmogaus nepažinimas ir jaunųjų nesupratimas mums išaiškina sovietų bejėgiškumą idėjinėje plotmėje, tai yra ten kur joks ginklas nebegelbsti.

Atidžiam stebėtojai sekančiam krašto gyvenimo eigą, jo spaudą ir literatūrą, nėra sunku pastebėti tas dideles pastangas, kurios yra daromos palaikyti tautinę dvasią visuomenėje ir ypatingu būdu jaunųjų tarpe. Nebūtų naudinga iškelti čia atskirus faktus. Tačiau galima ir reikia pabrėžti, kad taip kaip anais laikais mūsų knygnešiai, taip šiandien dešimtys tūkstančių įvairių sluoksnių ir amžiaus lietuvių, tyliai ir kantariai dirba mūsų krašto labui. Visi gerai supranta esamą padėtį ir jos uždėtas ribas. Visi taip pat gerai žino, jog neįsivengiamai reikia atiduoti tam tikrą duoklę kompartijai, atlikti oficialiąją dalį. Tačiau ir šios priverstinės prievolės yra dažnai išnaudojamos savo tikslams. Neretai, sakykim, yra skleidžiamos įdomesnės informacijos apie užsienio lietuvių, smarkiai kritikuojant jų "buržuazinį nacionalizmą" arba viešai išreiškiamos nuomonės, kurios yra nepaprastai, išstudijuotai dviprasmiškos. Žodžiu yra naudojamos visos

priemonės ir rezistencinė dvasia gali pasireikšti teatro scenoje taip kaip ji gali būti dešifruota kurio nors laikraščio straipsnyje. Žmonės, sunkių sąlygų ir įvairių pavojų pamokyti, subrendo ir pasidarė atsargūs bei išradingi.

Jaunimo tarpe yra ir aiškesnių rezistencijos pasireiškimų. Nereikia čia grįžti į 1956 metus, kada manifestacijos buvo įgavusios viešą ir beveik masinę formą. Net ir šiais metais, ypatinai mokslievių bei studentų tarpe, buvo pastebėti įdomūs reiškiniai kaip antai patriotinio turinio lapelių dalinimas arba šūkių pasirodymas gatvėse. Šitoje dvasioje visuomet kuriuo nors būdu yra atžymima Vasario 16.

Šalia įgūdimo gyventi ir veikti sovietų nustatytoje, varžančiose rėmuose, krašte yra taip pat pastebimas lyg ir paslaptinis visuomenės susiklausymas, kurio dėka pasipriešinime galima pajusti tam tikrą liniją bei kryptį. Dabartinėje mūsų tautinės kovos stadijoje, tačiau, formaliai organizuota rezistencija nebūtų naudinga. Sąmoningas, krašto aktyviosios dalies darbas, pagrįstas susiklausymu ir giliai išsisknijusiais tautiniais idealais, be organizacinių rėmų, yra šiuo tarpu pati efektingiausia priemonė, nes praktiškai neapčiuopiama ir todėl mažiau pavojinga.

Aišku, būtų nerealu galvoti, kad krašte, ilga okupacija nėra palikusi jokių pėdsakų ir nėra palietusi bent tam tikros dalies jaunimo galvosenos bei įsitikinimų. Kai kada yra girdėti teigimų esą sovietinis režimas yra atlaikęs pozityvų darbą švietimo, sveikatos arba pramonės srityje.

sų JAV Lietuvių Bendruomenei būtų fatališkas smūgis.

Labai teisingas ir atviras mintis PLB seimo šeimnininkas Aleksandras Vakselis savo žodyje seimo atidarymo proga pasakė: "Mes operuojame popierių skaičiais, statistikom, sakome, kad Bendruomenė turi mokyklas, choras, teatrus, tautinių šokių grupes. Tačiau, ar jie ištikrųjų yra Lietuvių Bendruomenės organizacijos dalis? Ar tik juos mes nefiktyviai pajamuojuame į savo knygas?"

Na ir jei prie šių minčių pridėti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininko Juozo Bachuno žodžius: "Mūsų bendruomenės organizacijoje reikia nusistatyt, ar ugdyt jos paunksmę įvairių pažiūrų šalininkų tolerantišką ir taikingą koegzistenciją, ar padaryt bendruomenę tik vienos partijos bekompromisinę diktatūrą?"

Tai buvo tiesūs ir atviri žodžiai pasakyti seimo atstovams ir dalyviams. Pakantūs ir įžvalgūs į tolimesnę bendruomenės ateitį atstovai turėjo ieškoti būdų ir priemonių, kaip šį diktatūrinį pavojų pašalinti. Deja, neatsirado atstovų smegenyse pakankamai išminties ir proto pasukti Bendruomenės vairą nuo pavojingos diktatūrinės užmačių srovės įtakos. Bendruomenės vairininkai įsėdo į dažytą beveik vienos spalvos laivelį ir pasiryžo plaukti diktatūrinės pilies linkme. O ar eiliniai bendruomenės nariai paseks mūsų siauriažidrių vairininkų kryptimi šiuo tarpu būtų sunku duoti aiškų atsakymą. Tačiau drąsiai galima spėlioti, kad eilinių ir blaiviai galvojančių bendruomenės narių pinigines bus užveržtos dar stipresnių raiščių Bendruomenės spaudai ir jos kultūriniais reikalams.

Ign. Andrašius

Yra ir galvojančių, jog šiais laikais Lietuva negalėtų egzistuoti kaip savarankiškas kraštas, Šios nuomonės reiškiasi daugiausiai tuose sluoksniuose, kurie yra mažiausiai informuoti apie pasaulinius įvykius apie įvairiose srityse daromą pažangą, žodžiu, kurie nėra tinkamai intelektualiai pasiruošę atremti diegiamą ideologiją ir varomą propagandą. Daug dažniau kankiuos lietuvių pribloškia nematymas artimoje ateityje naujų galimybių, kurios leistų padėčiai pasikeisti. Kitus slegia ir negiamai veikia nuolatinė kontrolė, pamokymai, negalėjimai išreikšti savo tikros nuomonės, laisvos iniciatyvos užsmaugimas ir melas. Visi šie faktai kartais nuveda į pesimizmą, indiferentiškumą aplinkai ir galop atstumia nuo pozityvaus darbo. Neretai šitokios nuotaikos vyrauja aukštų kompartijos pareigūnų šeimose, kuriose galbūt geriau ir aiškiau negu kur kitur matosi skirtumas tarp gražių žodžių ir realybės.

"Mes nekenčiame skambių frazių, nes norime patys gyventi, patys galvoti, patys atsakyti už savo poelgius." Štai, trumpai išreikšta jaunųjų filosofija.

Mano paminėtas pesimizmas neretai stumia žmogų ne į abejingumą, o priešingai verčia jį susimastyti ir ieškoti gyvenime kažko gražesnio ir šviesesnio, tai yra tų elementų, kurių šiuolaikinis gyvenimas sunkiai tegali duoti. Kyla diskusijos apie žmogaus egzistenciją, jos prasmę, apie amžinas vertybes. Neretai šis kelias veda į Bažnyčią, kurioje ieškantiems atsiveria, naujas, iki šiol nematytas, pasaulis. Ne užmirškime, kad tikrai maža jaunimo dalelytė turi galimybę jau iš vaikystės dienų gauti religinį auklėjimą. Bažnyčia yra atimta viena jos pagrindinių misijų t.y. mokymas, todėl šitas uždavinys tenka šeimai. Religinės formacijos stoka jaunųjų tarpe sudaro bažnyčiai didelį rūpestį. Jos darbas, be atitinkamų teisių, su vis mažėjančiu dvasiškių skaičiumi, kuris tegali būti tik dalinai papildomas, yra nepaprastai sunkus. Bažnyčios rūpesčiai šiandiena nėra materialinio pobūdžio, o liečia pačią klausimo esmę. Jai yra palikta forma, tačiau yra daroma viskas, kad toji forma liktų be turinio, kad Bažnyčia pasidarytų lygtušias kevalas ir ta, savo grynai išorine egzistencija, liudytų pasauliui, jog sovietinė konstitucija garantuoja religinę laisvę, tačiau patys tikintieji, pasiekę aukštesnį sąmoningumo laipsnį, yra jos atsiskę. Tuo labiau mus jaudina paginamai didelis tikinčiųjų skaičius, dvasiškių viešas ir neviešas pasioracinis darbas ir Bažnyčios tvirta laikysena,

kuri iki šiol nėra davusi nei vieno stambesnio atskailūno.

Gal ir todėl ji yra rakštis sovietų akyse. Gal todėl, paskutiniu metu, sovietai deda pastangas Romoje suardyti bažnytinės organizacijos susiklausymą ir pakirsti jos moralinę jėgą. Būdingi, yra tuo atžvilgiu Lietuvos sovieto užsienio komisijos pirmininko Niunkos siūlymai pagerinti Lietuvos bažnyčios padėtį ir santykius su Šventuoju Sostu, jei šis paskirtų savo atstovą Maskvoje, suvaržytų Vatikano radijaus veikimą, sulikviduotų Pasiuntinybę prie Šv. Sosto ir Švento Kazimiero Kolegiją. Niunkos ėjimas grubus, nes kiekvienam yra aišku, kad Romos atstovas Maskvoje labai susilpnintų Lietuvos vyskupų padėtį ir neišvengiamai turėtų politinės reikšmės okupacijos pripažinimo klausime. Šitokiu būdu yra bandoma pavergtos suvaržytąją bažnyčią paversti tarptautinės politikos mainų objektu.

Tuo pat metu kompartijos organas rašo: "ideologinėje kovoje negali būti jokių nuolaidų, jokio pasitraukimo prieš svetimą ideologiją, nes ten kur traukiamasi, vietą užima priešinga ideologija. Ši kova pasireiškia įvairiose srityse, bet stipriausiai -- įveikiant praeities atgyvenas, tamsų buržuazinės ideologijos palikimą. Tai privačiasavininkiškos nuotaikos, veidmainavimas savo sąžinei, kolektyvui ir buržuazinis nacionalizmas. Šios atgyvenos pačios nenyksta. Prieš jas reikia nuolat kovoti".

Štai okupuota, tačiau dirbanti ir kovojanti Lietuva. Jai mes turime padėti, su ja, tad, mes turime palaikyti ryšius. Nes be jų mes ne tikrai neatliksime savo istorinės misijos, bet pakirsime savo egzistencijos šaknis. Rysiais su tauta mes duodame ir gauname gyvybines sultis.

Jų reikalingumu tur būt niekas neabejoja, tačiau jų pobūdis yra mūsų visuomenėje vis dar diskutuojamas. Tai yra geras ženklas. Tai yra gyvybės ženklas. Būtų liūdina, jei šiuo klausimu nebūtų nuomonių pasikeitimo, nes tai reikštų, kad susidomėjimas gestu ir kad krašto reikalai mūsų visuomenei darosi tolimi ir nebeįdomūs.

Tačiau mes turime taip pat aiškiai, nedviprasmiškai, bekompromisiniai laikytis tam tikrų principų, nes to reikalauja lietuvių tautos nekintami, istoriniai interesai ir būtent lietuvių tauta turi teisę būti šeimninke savoje žemėje ir be svetimųjų globos tvarkyti savo reikalus. Laisvas lietuvis nepriklausomoje Lietuvoje, štai mūsų didysis tikslas.

Mes neturime jokios moralinės teisės nuo šio tikslo atsisakyti. Bet kurie kompromisai šiuo klausimu tėra politinė akrobatika, kuri nesiderina su tautiniu orumu ir nei vienu coliu nepriartina mūsų prie Lietuvos.

(Nukelta į 4 psl.)

OKUPUOTOS LIETUVOS PADĖTIS IR IŠEIVIJA...

(Atkelta iš 3 psl.)

Kompromisai nėra reali politika, o yra reali iliuzija. Šituo keliu eidami mes patenkam pavojun pasidaryti visuomene su daugeliu idėjų, bet be IDĖJOS, visuomene su daugeliu tikslų, bet be TIKSLO.

Ypatingai dabar, kada šių dienų įvykiai vis aiškiau rodo, jog tautinės nepriklausomybės ir žmogaus laisvės idėjos, dėl kurių mes taip ilgai kovojame, vis giliau skverbiasi į viso pasaulio žmonių sąmonę ir iššaukia sovietinės imperijos konvulsijas. Štai kodėl yra svarbu, kad mes palaikydami ryšius su kraštu būtume idėjiniai sąmoningi ir stiprūs. Mes kovojame už savo krašto laisvę ne tik tai kaip lietuviai, bet taip pat kaip pasauliopoliečiai, kurie tiki kad tikrai atstačius žmogaus bei tautų teises galima bus sukurti teisingesnę ir geresnę ateitį. Iš šio idėjinio pastato negalima išimti nei vienos plytos, nes jis tada nustoja savo logikos ir tokiu būdu savo įtikinančios jėgos.

Tokioje dvasioje mes tegalime palaikyti su kovojančia tauta rezistencinius ryšius, kurie visur ir visuomet stiprintų jos pasipriešinimą, tvirtintų jos sąmoningumą ir remtų jos darbą. Ryšių dvasia turi būti nekinama, tačiau jų forma turi būti pritaikinta gyvenamam istoriniam momentui.

Šių metų reikšmė yra mums visiems gerai suprantama. Tautos gyvenime, savos, garbingos ir senos valstybės ats-

tatymas yra pati gražiausia ir šviesiausia diena. Nepriklausomybės aktas yra neatšaukiamas žingsnis ir todėl sudaro mūsų istorijos kertinį akmenį ant kurio visos ateinančios kartos turės toliau statyti mūsų krašto šviesesnę ateitį. Penkiasdešimts metų praėjo nuo tos dienos, tačiau nėra kartos kuri nebūtų jutusi nepriklausomybės akto įpareigojimo ir nebūtų reikalui atėjus, sudėjusi labai didelių ir skaudžių aukų savo valstybės nepriklausomybei ginti ir jos idėjai tęsti. Dabar yra atėjusi mūsų eilė. Vienintelis dalykas kurio mes turime bijoti yra apvilkti kovojančią lietuvių tautą.

MALE & FEMALE

CAREER POSITIONS AVAILABLE NOW AT

Elias Brothers Family Restaurant

Openings now available
for full time

WAITRESSES & COOKS

We are a rapidly expanding organization, progressive and able to offer many opportunities for advancement. Must be neat appearing and of good character. Applicants need not be experienced. We will train you. Excellent employee benefits including:

Good Wages
Hospitalization
Profit Sharing
Retirement Plan
Vacation 1-4 Weeks
Life Insurance

5 to 6 day week, days or evenings. Apply 8:30 a.m. — 5 p.m. Monday thru Saturday.

Elias Brothers

Main Office 1623 E. 8 Mile Rd.
near Dequindre, Hazel Park or
20710 Mack Ave., Grosse Pointe
Woods, Mich.

(93-98)

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (57)

DAR NUSIKALTIMAS: PAGALVOTI!...

"Varpo" redakcija nepakvietė pasisakyti per anketa netikusią, nusigynusių ar šiaip smulkių mūsų partijėlių pirmininkus bei veikėjus, bet tik gerų, reikšmingų ir didelių. Jei ir ne dabarties Lietuvoje, ne dabarties ir išeivijoje, tai bent praityje, sakysim, 1926 metais. Keturių dešimtmečių atstumai stambūs tik mirtingiems žmonėms, o tautų gyvenime — tai tik akimirksniai. 1926 ar 1968 metais tautai, matyt, tik kaip vakar ir šiandien.

Einant iš kairės dešinės, anketoje randame dviejų didelių partijų pirmininkų pasisakymus "bendradarbiavimo" klausimu. Su jais ėmė didėti ir mano, kaip skaitytojo bei stebėtojo nerimas. Gal daugiau, — susirūpinimas, net baimė. Visai ne dėl to, kad tos partijos man nepatiktų ar gąsdintų. Jos geros, turtingos nuopelnais praityje, sklindinos geriausiais norais ateičiai. Nerimo man sukėlė tik jų pirmininkų pasisakymuose mintijimo būdas, kalbos tonas, grasinimų aštruma, šaltiems politikams rečiau sutinkamas nervingumas ir karščiavimasis, kai kur per daug trapus savotiškų moraliųjų, "valstybinių" ir ypač kovinių šūkių formulavimas...

Tai rimti dalykai. Ir jei, taip sakant, pajutau šiurpulį, — turėčiau pasiaiškinti, privalėčiau plačiau atskleisti savo nerimo priežastis.

Apie kovą be sąlygų

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos pirmininkas Jonas Daugėla tvirtai pareiškia neabejojimą, jog visokios mūsų veiklos "aukščiausia gairė yra ir turi visada pasilikti besąlyginė kova už atstatymą nepriklausomos Lietuvos, kurios suverenumas be jokių sąlygų priklausytų ne kam kitam, bet pačiai lietuvių tautai".

Labai gerai, kad pirmininkas neabejoja. Išskyrus komunistus ir keliolika rublininkų, nuo 1940 m. tuo maždaug niekas neabejojo. Nebuvo girdėti, kad kokia patriotinė lietuvių srovė išeivijoje ar šiaip užsienyje būtų pasisakiusi prieš nepriklausomos Lietuvos atstatymą.

Retorika prasideda su "besąlygine kova" už atstatymą. Valstiečiai liaudininkai, kaip lygiai ir kitos sąjungos, jau ilgesnis laikas tiesiogiai negali dalyvauti ir nedalyvauja atstatymo kovoje, nes tuo tarpu stinga tam sąlygų. Pilnai prileistina, kad jie nori kovoje dalyvauti, aistringai trokšta kovos, daro pareiškimus, rašo straipsnius, sako prakalbas apie kovos reikalingumą. Tai tik mobilizacija kovai, tik gairių statymas. Deja, vis tebėra tos prakeiktos "sąlygos", aplinkybės, Lietuvos vidinė ir tarptautinė situacija, kuri pačią kovą ir jos būdą sąlygoja. Tad mūsų kova buvo ir bus sąlyginė, nes ji priklauso nuo sąlygų. Aukščiausia "besąlyginės kovos" gairė mūsų dabartinėm aplinkybėm gal greičiau skambėtų tuščiažodžiaivimu, arba jei tokios gairės laikytis dar nereikalinga — savižudybė.

Kad "suverenumas be jokių sąlygų turi priklausyti tik pačiai lietuvių tautai, ne kam kitam", — taip pat yra senas gerų laikų dėsnis, deja, moderniniame tarpvalstybiniame gyvenime vis daugiau ir daugiau ribojamas, ypač mažesnėms ir mažosioms valstybėms. Pirmininkas, be abejo, nėra juristas, jeigu jis dar nebuvo girdėjęs, kad tautų gyvenime dažnai būna sąlygos, kuriomis ribojamas jų principu pripažįstamas suverenumas. Net ir didelių valstybių suverenumas šiais laikais yra daugiau ar mažiau karpomas tarptautinių išpareigojimų, konvencijų, tarptautinių institucijų, ir jo vykdymas visada priklauso nuo įvairių sąlygų.

"Besąlyginės kovos" ir "suverenumo be jokių sąlygų" retoriką, man rodos, pakankamai pilnai ir tiksliau išreikštų paprastesnis šūkis — lietuvių tautos laisvė ir valstybės nepriklausomybė. Gi, siekiant to idealo, su kokiomis teks skaitytis sąlygomis, šiandien dar niekas negalėtų pasakyti.

Apie "kitokius pakaitalus"

Žinau, kad su šiais žodžiais jau patekau į bėdą ir kad po klausuko ženklu stojas mano patriotizmas, o gal ir dvasinis kalėjimas gresia ligi gyvos galvos.

Nes Lietuvos valstiečių ir liaudies politikos idealų formulavimo pirmininkas tuojau pat pareiškia: — "Nei vienas patriotas lietuvis neturėtų net leisti sau pagalvoti apie kokią nors tarpinę šio aukščiausio tikslo (nepriklausomos Lietuvos be sąlygų) galimybę. Bet kokios kalbos apie kažkokios satelitinės Lietuvos galimybę ar kitokius mūsų valstybinio gyvenimo pakaitalus yra didžiulis sunkiai beatperkamasis nusikaltimas" (!).

Dabar suprasite, kodėl man kilo nerimas... Pirmiausia, grynai asmeniškai. Mat, dar prieš karą jaunystėje, vėliau po karo "tremtyje" ir net ligi šios dienos aš vis dar vakaro prieblandoje pagalvoju apie "kitokius kitokius mūsų valstybinio gyvenimo pakaitalus". Vienas iš tokių pakaitalų, pats patraukliausias ir pakankamai sveikas, man buvo pvz. trijų Baltijos valstybių federacijos svajonė. Ne nauja ir ne originali, o jau Dr. J. Šliupo, Vaiž-

ganto ir eilės kitų svajota, tik dėl daugybės priežasčių ir nepalankių "sąlygų" nenorėta ir nespėta įgyvendinti. Tuo klausimu dar 1948 m. iš Paryžiaus parašiau devynis straipsnius "Minties" dienraščiui Vokietijoje, kuriuos po to laikraščio leidykla atmušo ir brošiūros forma (20 psl.). Dar vėliau Kanadoje, kaip žinoma, Dr. M. Anyšas buvo paruošęs ir spaudoj paskelbęs net Baltijos valstybių federacijos konstitucijos projektą (mano brošiūroje buvo paminėti tik keli konstituciniai metmenys). Žinoma, smagiau, kai jau du, o prie to gal ir dar šimtas kitas lietuvių federalistų, kurie pagalvojame apie "valstybinio gyvenimo pakaitalų" kitokius variantus.

Bet štai vienos didelės lietuvių partijos pirmininkas išdėsto, kad betkoks pagalvojimas apie pakaitalus būtų "didžiulis sunkiai beatperkamasis nusikaltimas". Laimė dar, kad tik sunkiai beatperkamasis. O jeigu visiškai nebeturėt kuo atsipirkti, tai kas tau belieka? Žūtum...

Apie "satelitinę Lietuvą"

Na, gal dėl Baltijos federacijos nusikaltimo šiaip taip dar atsipirktume, bet nuo "kažkokios satelitinės Lietuvos" — tai jau baigta. Lįsk po velėną ar tūpk minties kalėjiman ligi gyvos galvos. Nei pagalvoti lietuviui patriotui!

Bendrai paėmus, raginimas negalvoti vaikui ar suaugusiam gal būtų ne pati aukščiausia pedagogikos ir pilietinės sąmonės ugdymo gairė. Valstiečių, ponų ar proletarų partijų vadovybės gal geriau daro, kai ragina savo pasekėjus kaip tik daugiau galvoti — apie gerus, mažiau gerus ar ir labai blogus planus, idėjas, projektus ir pakaitalus. Nes jei negalvosi, tai kaip tu žinosi, kurie geri ir kurie blogi?

Kodėl būtų nusikaltimas pagalvoti, net gerai apgalvoti satelitinės Lietuvos galimybę, arba "statusą"? Galvodami gal ir nieko naujo neišgalvotume, bet bent nesąmonių mažiau prišnekėtume. Argi ir šiandien dar kam tikrai neaišku, kad "satelitinės Lietuvos", kaip atskiros reliatyviai nepriklausomos komunistinės valstybės statusas būtų žymiai stipresnis ir naudingesnis, negu į SSSR įjungtos ir aneksuotos provincijos, Lietuvos "respublika" vadinamos? Vien dėlto jau, kad Lietuva neišnyktų kaip teisinės tarptautinės bendruomenės subjektas ir jos valstybinis tęstinumas saugiau išlaikytas.

Kiek galima patirti, tokiai svajonei pritartų didžioji lietuvių tautos dauguma ir net nemaža lietuvių komunistų. Būna ir tokių svarstymų ar bent pagalvojimų. Ir tegu jie galvoja, tegu svajoja, — nes tik jie tegali Kremlį ta prasme įtikinėti, išprašyti, jei nevertotume išpūsto žodžio "išreikalausiti". Deja, tuo tarpu nėra nei mažiausių ženklų, nei ploniausių prielaidų, nei blankiausio tikėjimo, kad rusų imperializmas, seniau juodasis, dabar raudonasis, nuo 17-jo amžiaus taip atkakliai siekęs užgrobti ir suvirškinti Pabaltijį, dabar ar kada nors pagalvotų geruoju vėl grąžinti Baltijos tautoms atskirą ar satelitinę valstybių statusą.

Argi dar kam neaišku, kad lietuvių išeivija Lietuvos lietuviams ir komunistų partijai nieku iš čia negali padėti ir prisidėti, satelitinio statuso besiekiant? Nebent tik daugiau sukludyti ir pakenkti savo tuščiais plepalais ir nieko nereiškiančiomis "intervencijomis".

Apie prokurorų pozą

Juokas juoku, bet J. Daugėlos kaltinimai mane kaip tik kursto pagalvoti, kokia iš viso būtų prasmė mums čia taip baisiai sielotis dėl tokių "sunkiai beatperkamų nusikaltimų", kurių ir labai norėdami negalėtume įvykdyti. Juk tiesą sakant, išskyrus vieną kitą plepterėjimą ar kokį privatinį "pagalvojimą" ar esam kas girdėję, kad išeivijoje būtų sambūriai ar srovės, kurios rimtai planuotų apie "kokios nors satelitinės Lietuvos galimybes"?

Tad ir suprask kad geras, kuris nugarkaulio nervas užlūžo, kokios širšės gelia kai kuriuos mūsų partijų pirmininkus, pasisakymų aistra toptelėjus, vis ir vis sąvųjų tarpe ieškoti ir rasti dar ir dar naujų "nusikaltėlių" ir "neatperkamų nusikaltimų". Okupantas su savo kvilingais tiek ir tiek ir vis papildomai atranda mūsų ir net pačių pirmininkų "nusikaltimų". Tik spėkim gintis ir "besąlygiškai kovoti", kurie dar galim ar norim. Ir pagaliau meskim tą tragišką self-appointed prokurorų pozą į sąslavas.

Savaime aišku, kad tiems laisviesiems lietuviams, kuriems dar rūpi Lietuva ir jos laisvė, nėra nei pareigos, nei reikalo, nei iliuzorinio tikslo dairytis kitur, kaip tik į tą aukščiausią gairę — ruošti paramą Lietuvos nepriklausomybei atstatyti. Ne "be jokių sąlygų", bet kai tik susidarys palankios sąlygos, — ir visuomet blaiviai apgalvojant šio aukščiausio tikslo visokias galimybes.

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

Pr. Imsrys — TĖVIŠKĖLĖ AŠ REGIU	\$1.00
A. Nendré — AIDAS TARP DANGORAIŽIŲ	\$5.00
P. Jurkus — ANT VILNELĖS TILTO	\$2.50
A. Gustaitis — IR ATSKRIDO JUODAS VARNAS	\$4.00
V. Kavolis — NUŽEMINTŲJŲ GENERACIJA	\$2.00
Alė Rūta — PRISIMINIMAS (romanas)	\$2.50
M. Vaitkus — NEPRIKLAUSOMYBĖS SAULĖJ	
II DALIS	\$2.50
A. Merkelis — SMETONA — Monografija	\$12.00
V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR	
VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
H. Didžiulytė-Mošinskienė — OSIANČIOS PUŠYS	\$2.50
L. Mitkiewicz — WSPOMNIENIA KOWIENSKIE	\$7.50
(Buv. Lenkijos karo attaché prisiminimai iš Kauno 1938-39 m.).	
V. Volertas — SĄMOKSLAS —	
premiuotas romanas	\$3.50
A. Baronas — PAVASARIO LIETUS — romanas	\$2.50
St. Yla — MODERNI MERGAITE	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA —	
Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ	
REPRODUKCIJOS	
(anglišku įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA —	
PADAIVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
A. ŠKĖMOS RAŠTAI I tomas	\$6.00

Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.

Teiraukitės Dirvoje Jums reikalingų knygų ir plokščių reikalui.

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

VIETOJ NEKROLOGO DR. VIKTORUI JASAIČIUI

Jau praėjo mėnuo nuo to, kai š.m. rugpjūčio 18 d. tolimoje Idaho valstijoje, Lewistone, žemė buvo užberti dr. Viktoro Jasaičio palaikai. Gimė 1901 m. Stanaičių kaime prie Kauno, mirė 1968 m. Amerikos Vakaruose. Istorija, kaip ir kiekvieno žmogaus istorija, labai trumpa. Laikino požiūriu ji esmiškai nesisiskiria nuo pirmojo ir, greičiausia, nesiskirs ir nuo paskutiniojo žmogaus istorijos, nes, kalbant Heidegerio mintimis, mirtis yra pirmoji gyvenimo dovana, idėdama kūdikiui į lopšį. Ir tie, kurie laikinumą, praeinamumą supranta kaip didžiausią žmogaus tragediją, turėtų nekrologuose pasitenkinti tik gimimo ir mirties data, nes kas gi gali būti, iš viso, svarbaus žmogaus gyvenime, kad drebama pagalvojus apie mirtį? Ir net klausimas, -- ar ir tos dvi datos tuo atveju beturi kurios nors prasmės?

Tik išmokus nebe-kreipti jokio dėmesio į mirtį, kaip per milijonus metų galutinai nusibodusį, nuolat besikartojantį faktą, teturintį tiek reikšmės, kiek atsigulimas nakčiai miegoti, tik tuo atveju kitas žmogus ir jo gyvenimas, nesvarbu, ar esamajame ar būtajame laike, tampa mūsų pačių dalimi, kaip bendrakeleivis ar praeivis palieka mumyse išpūdzius, pėdsakus, kurių niekas nebegali atimti. Ir tik tuo atveju pasidaro nebesvarbu, kad jis mirė, bet svarbu, kad jis gyveno.

Tokioms mintims palydinti, šiandien vėl miniu dr. Viktorą Jasaitį, savo neilgai trukusios akademinės karjeros Vytauto Didžiojo universiteto Kaune pradžioje viršininką, o vėliau bendradarbį, kurį per keturis pirmųjų okupacijų metus pažinau kaip didelės pagarbos vertą žmogų.

Velionis V. Jasaitis buvo narys tos idomos lietuvių kartos, kuri Nepriklausomybės laikotarpi, kaip vieną veiksma lietuvių tautos istorinėje dramoje, pergyveno savo geriausiam amžiuje. 17 metų, pertraukęs mokslus, kaip savanoris partizanas kovose prieš lenkų agresiją dalyvauja Nepriklausomybės atstatyme. O 39 metų, kaip aukštas Ginklavimosi valdybos pareigūnas, dinbės tyrimų sprogstamųjų medžiagų srityje darbą, ir vėliau kaip V.D. universiteto neorganinės ir analitinės chemijos profesorius stebi su griovimu to, kas jam ir bendraamžiams atrodė ilgam pastatyta. Man atrodė, jog V.J. ir jo bendraamžiams 1940-tieji metai turėjo skaudėti žymiai daugiau ar bent kitaip, negu mano kartai, kuriai sovietinis potvynis nutraukė vaikystės ir jaunystės žaidimus, o ne pastatą, kurį vyresnieji buvo savo rankomis statę. Mano kartai Maskva atėmė gyvenimo dovana, o V.J. ir už ją vyresnėm

KAROLIS DRUNGA

kartom buvo atimti žymios gyvenimo dalies ar net viso gyvenimo rankų bei galvų darbo vaisiai. Vienok kartos, dalyvavusios Nepriklausomybės atstatyme, buvo iš kietos medžiagos. Ir ypač ta karta, kuri 1918 metais metėsi į Nepriklausomybės kovas, per traukdama mokslus gimnazijose. Vyresniesiems perėjimas iš caristinės ar vokiečių okupacijos į laisvą valsty-

nės žinios apie V.J. randasi Lietuvių enciklopedijoje ir Drauge bei kitose spaudoje paskelbtuose nekrologuose. Būdingiausia ir patraukliausia V.J. biografijoje, nes reikšmingiausia, būtų, mano nuomone, subendrinimas, kurį schematiškai galima išreikšti taip: ūkininko sūnus - universiteto profesorius. Jauniesiems šioje eivijoje šis subendrinimas, tikriausiai, mažai ką tepasako, bet manajai kartai, gimusiai ir užaugusiai laisvoje Lietu-

Dr. Viktoras Jasaitis

binį gyvenimą buvo lengvesnis, nes galėjo savo profesinį kelią tęsti dar efektingiau betarpiškai savo tautos naudai. V.J. generacijai, kad būtų naudinga, teko rinktis nepopuliarių kelių: grįžti iš frontų ar nelaisvių į gimnazijos suolą, sėdėti su dažnai dar nelabai seniai nuo mamų sijos nu atratusiais vaikais ir klausytis kartais už save jaunesnių mokytojų. Nevysi tam prisiverstėt, bet V.J. buvo vienas iš daugelio, supratusių, ko nepriklausomai Lietuvai labiausiai reikia. 1922 m. baigia gimnaziją, o 1929 m., po studijų Vokietijoje ir Austrijoje gauna chemijos mokslų daktaro laipsnį Vienos universitete.

Iš tokio molio lipdytus žmones Lietuvos okupacija pritrenkė, bet nesulaužė. Nesulaužė ir traukimasis iš Lietuvos 1944 m., kai stalinistinių žudymų bei mirties Sibire ar Vorkutoje baimė, nori nenori, vertė žmones bėgti į Vakarus. 47 metų amžiaus būdamas V.J. atsidadęs kalbiniai labai svetimėje aplinkoje JAV nepriėmė emigracijos nei kaip socialinės, nei kaip profesinės degradacijos. Su kietai kartais būdingu atkaklumu sustvarkė su visomis kliūtimis ir neužilgo iškopė į stambios įmonės techninius direktorius Lewistone, Idaho.

Smulkesnės biografi-

voje ir turėjusiai progos pilnai suaugti su savos tautos kultūrine tradicija, minėtoji biografinė schema visad yra nuostabi. Nieko nėra ypatingo, jei vaikai praaugatėvus. Tai natūralu. Tačiau žinant mūsų tautos istoriją, tai, ką atliko mūsų Nepriklausomybės priešaušrio ūkininkų, daugiausia mažaraščių ar net ir beraščių ūkininkų vaikai, nebuvo koks normalus pažangėjimas, bet didžiulis, rekordinis šuolis mūsų tautos kultūros istorijoje, trumpu laiku nugalėjęs šimtmečiais užtrukusį atsilikimą.

V. J. yra ryškus šios nuostabios generacijos atstovas. Generacijos, kuri fiziškai dingsta iš mūsų tarpo vis didėjančiu greičiu. Nedaug laiko bereikia, ir jos visiškai nebeliks. Bet tai nesvarbu, nes natūralu. Svarbu tik gyvenimas, kuriame mes turime tai, ką savo gyvenimu mums mirusieji paliko.

Sakoma, - nekrologas turės būti liūdnas, traagiškai iškilmingas. Man jis toks neišėjo. Nes kaip gi aš galiu lieti ašaras, kai man akyse stovi, dažniausia, mažai kalbus, bet užtat tuščių žodžių nebarstantis, pirmam žvilgsniui kiek niūrokas, bet esmėje šypsniui visad atviras Viktoro Jasaičio veidas. Ir viską šiandien jaučiu fiziškai nebeesančiojo atžvil-

Neolitanai juniorai stovykloje ruošiasi programos išpildymui.

KORP! NEO-LITHUANIA STOVYKLOS PASKUTINIEJI MOMENTAI

Emilija Čekienė

Korp! Neo-Lithuania stovykla, prasidėjusi rugsėjo 1 d., pasibaigė rugsėjo 7. Šiais metais ji pasižymėjo nepaprastai gražios vietos parinkimu prie didžiulio George ežero, Slyvinų vasarvietėje, įrengtoje tarptautinio specialiai jaunimui su visomis sporto priemonėmis: motoriniais laiveliais, vandens slidėmis, teniso aikšte, krepšiniu, su maudykle ežere ir šildomu baseinu pastogėje, su salėmis įvairiems parengimams terasomis poilsiui ir ištaigingais kambariais.

Gal dėl to gamtos grožio šiomet stovyklą sugūžėjo jaunimo daugiau nei bet kada korporacijos istorijoje Amerikoje, rašo "Naktibalda" redaktorė savo vedamajam paskutiniam numerio. Uždarymo akte dalyvavo 140 asmenų, iš kurių tikrai keletas vyresniųjų filisterių.

Stovyklą lankė visa eilė vyresniųjų po keletą dienų. Man teko dalyvauti paskutiniam savaitgalio ir gėrėtis rugsėjo 6 dieną, penktadienį jaunimo literatūros vakare, kur įvairią programą atliko patys korporantai Algis Modestas, E. Juodvalkytė, V. Kašubaitė, Z. Burneikytė, A. Lapšys, V. Cijūnėlis, Z. Keliuotytė, R. Česas ir D. Nasvytytė.

Programa buvo įdomiai paruošta, neperkrauta ir su aktorių gabumais perduota, daugiausia iš rašytojo V. Alanto kūrybos, kuris išvykdamas iš stovyklos visiems korporantams paliko dovaną po savo išleistą knygą "9 Dramos Veikalai".

Savaitės bėgyje be įvairių pačių jaunųjų pasirodymų bei diskusijų pasikaitas aktualiomis temomis skaitė: V. Alantas, V. Abraitis, J. Jurkūnas, dr. E. Noakas, dr. V. Stankus, dr. A. Budreckis, inž. Stelmokas, E. Čekienė ir Matulionis.

Per visą stovyklavimo laiką buvo leidžiamas

giu, susilieja į vieną jausmą -- į padėką. Į padėką Viktorui Jasaičiui už tai, kad jis gyveno taip, kaip gyveno, ir mums ūkininkų tik jau anūkams, įrodė jog nėra jokių intelektualinių ar socialinių nuotolių, kurių negalėtų nugalėti atkakli dvasia. Ir tai yra, kas ir iš Viktoro Jasaičio lieka ir toliau gyventi.

laikraštėlis "Naktibalda", kuriame būsimieji mūsų laikraštinių korporantų-es sumaniai atvaizdavo stovyklos rimtąją ir humoristinę gyvenimo pusę. Vyriausia redaktore buvo Ž. Keliuotytė ir jos padėjėjai: R. Česaitė, R. Česas, P. Jokubauskas, Z. Burneikytė, E. Juodvalkytė, D. Degesys, L. Antanavičiūtė, B. Vaičūrgytė, V. Pleirytė, I. Cicėnaitė, V. Kasniūnas, V. Kašubaitė, D. Nasvytytė ir kol. Butkienė.

Uždarymo iškilmingame akte žodį tarė tolimas ir netikėtas miešas svečias Jonas Valys iš Australijos, Filisterių S-gos pirm. A. Diržys ir Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirm. Algis Modestas, pasidžiaugęs stovyklos nuveiktais darbais, dėkojo visiems prelegentams, administracijos vadovams ir visiems kolegoms už vispusišką talką pabrėždamas, kad tik visų korporantų dėka buvo įmanoma įgyvendinti visus užsibrėžtus planus, tačiau tie mūsų planai ir korporacijos darbai tuo nesi- baigia, - kalbėjo jis. Tai tik mūsų siekių dalelė. Iš mūsų jauno kiekvieno studento tautininko tėvynės laukia didesnių darbų -- tautinės gyvybės išlaikymo ir mūsų tėvynės Lietuvos laisvės atstatymo. Fil. S-gos pirm. A. Diržys perdavė sveikinimus iš Korp! Neo-Lithuania steigėjo J. Dar- gio.

Po iškilmingo posėdžio visi išėjo, išsiri- kiavo korporacijos spalvomis pasipuošę paskutiniam stovyklos viešavos nuleidimui ir, saulei pamažu slepiantis už kitą pusę ežero stūksančių didžiulių kalnų, saulės paskutiniams spinduliams žaismingai keičiant vandens paviršiuje savo spalvas, griausmingai aidint "Marija, Marija" garsams, Lietuvos trispalvė ir Amerikos vėliavos pamažu pradėjo leistis žemyn.

Tai buvo pats iškilmingiausias Korp! Neo-Lithuania stovyklos uždarymo momentas, kuris greit išdils iš visų korporantų atminties, o vasarvietės Blue Water Manor savininkų senųjų emigrantų lietuvių akyse žibėjo džiaugsmo ašaros, nes jie niekuomet čia nėra matę taip didelio būrio tokio gražaus lietuviško jau-

nimo, kurį per savaitę pamilo ir negirdėję tiek daug lietuviškų gražių dainų.

Tačiau, po iškilmingo momento, kaip ir dera jaunimui, vėl prasidėjo linksmoji dalis. Stovyklautojai "atsikeršydami" savo viršininkams stovyklos vadovams už griežtą stovyklos tvarką, už drausmės palaikymą, už draudimus triukšmauti, nutarė prieš išsiskirstant "atsilyginti" ir griebė pirmiausia stovyklos viršininką inž. V. Izbičką mes ti į ežero bangas, kuris vos spėjęs numesti švarką su dokumentais ir pinigais, pasinėrė ežero bangose. Po jo atėjo eilė pavaduotojų K. Cicėnui ir... nepasisekė pabėgti nei vyriausios valdybos pirmininkui Algiiui Modestui, kuris toli nuo kranto įmestas nu- plovė ir ežere paliko visą savaitės nuovargį, ne- sklandumus ir neseckmes ir išlipo į krantą švarus ir laimingas, kaip ančiukas.

Visą savaitę vasarvietėje gyvenęs latvis, daugelį kartų stebėjęs neolitanų iškilmes, tai pamatęs su išgasciu veide paklausė, kodėl jie taip daro?

Vėliau dar buvo laužas. Besiskirstant važiuoti namo, teko praeiti ilgas eiles įvairiaspalvių lietuviškais ženklais papuoštų, trispalviais kaspinais ir tautiškais ženklais, lietuviškoms neišdarytomis pavardėmis priekyje prie numerių, iš visų Amerikos valstijų, daugiausia Chicagos, mažiausia New Yorko.

STIPENDIJA LITUANISTIKOS STUDIJOMS

PLB III seime M. Lenkauskienė, PLB valdybos sekretorė, padarė šį pranešimą:

Prieš keletą metų Clevelande užgeso lietuviškoji dr. Domininkos Kesiūnaitės, vyr. skautininkės, širdis. Savo gyvenimą dr. Kesiūnaitė buvo paskyrus lietuviškam bendruomeniniam darbui ir su ypatingu prisirišimu globojo lietuvių jaunimą.

Jos valią pildant, šiandien -- Lietuvos Laisvės Kovos metais -- PLB III seime dr. Domininkos Kesiūnaitė testamentu per p. Stefą Radzevičiūtę PLB valdybos globali pavedama tūkstančio dol. stipendija lietuvių jaunimo lituanistikos ugdymui.

Kompozitorius Antanas Vanagaitis

CHICAGO

ANTANAS VANAGAITIS MINIMAS

Antanas Vanagaitis (1890-1949) reto šakotumo ir daugiopai talentinga asmenybė. Jis kompozitorius - chorvedys, aktorius, rašto žmogus... pagaliau gabus organizatorius, visuomenininkas. Antano Vanagaičio kūryba ir veikla Amerikoje (1924-1949) vargu galima atvaizduoti, juo labiau pakartoti, nes tas laikotarpis yra Vanagaičio laikopartis.

Tačiau Lietuvių Muzikologijos Archyvas, vadovaujamas prof. J. Žilevičiaus, artimiausiu metu imasi gražių pastangų supažindinti visuomenę su Antanu Vanagaičiu, kūrėju. Supažindinimo vakaruose norima mažiau apie velionį Antaną Vanagaitį pasakoti, o jį, keleriopą kūrėją-mėninką pavaizduoti jo paties sukurtą muziką, dainą ar jo parašytu-vaidintu scenos vaizdeliu. Todėl visas Antano Vanagaičio minėjimas bus atliktas per keturis vakarus. Pirmasis vakaras — rugsėjo 18 d. (trečią dieną) Jaunimo Namuose. Pradžią — 7 val. 30 min. Visa programa numatoma užtruksianti neilgiau dviejų valandų!

Pirmojo trečiadienio programą atliks: J. Žilevičius, J. J. Bachunas, Eglė Vilutienė, dr. S. Biežis. Tarpuose — Vanagaičio dainos (plokštelės) ir dviniai teatro gabaliukai...

Antrojo trečiadienio (rugsėjo 25 d.) programą atliks: J. Žilevičius, J. J. Bachunas, A. Lapinskas ir A. Vanagaičio kūrybos muzikiniai ir vaidybiniai pamarginimai.

Trečiojo trečiadienio (spalio 2 d.) programoj pakviesiti dalyvauti: Vl. Jakubėnas, Stasys Pilka, J. Žilevičius ir kt. Taip pat — A. Vanagaičio muzika ir teatriniai gabalai.

Paskutiniam trečiadieniui, spalio 9 d. vienas keturių buvusių dvininkų J. Olšauskas ruošia su jaunaisiais aktoriais Dvinz Drimdzi teatro vėdevilinių ištraukų pastatymą. Be to bus rodomas Antano Olio, artimo A. Vanagaičio bi-

jektavo ir pasiūvo specialius kostiumus bei vakarinius rūbus, pritaikytus madų parodos temai. Aldona Veselkienė išaudė lietuviškus audinius. Parodos komentatorė bus aktorė Julija Cijūnienė. Pelnas skiriamas mergaičių stovyklavietė Putname įrengti.

(mr)

• Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje Chicagoje veikia naujas kartotekos skyrius, kuriame registruojami Amerikoje, Kanadoje ir kituose kraštuose mirę lietuviai. Taip pat renkami duomenys apie aukštąjį mokslą baigiančius lietuvius. Šios žinios reikalingos palaikymui profesinių, istorinių bei asmeniškių ryšių tarp vis plačiau išsisklaidančių tautiečių. Muziejaus vadovybė kreipiasi į visuomenę, prašydama siųsti šį skyrių liečiančias žinias kartotekos vedėjui Algirdui Kuraičiui, c/o Balzekas Museum of Lithuanian Culture, 4012 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632. Paieškojimų tikslu kreipiamasi virš minėtu adresu.

BEVERLY SHORES

• Beverly Shores kurortinio miesto lietuviams nei prabėgusi vasara, nei atšalęs oras nesulėtino visuomenės veiklos. Štai inž. Br. Nainys Lietuvių Bendruomenės pirmininkas rugsėjo 6 d. lankėsi Lietuvių Klubo susirinkime ir padarė išsa-

mų pranešimą organizaciniais klausimais. Dr. J. A. Valantiejus, Litu anikos Parko mecenatas, buvo pagerbtas iškilmingam posėdyje, įvykusiam Jonyno salėje Chestertone, kur narių vardu buvo įteikta dovana. Vance Hartke U. S. senatorius sutiko dalyvauti Litu anikos Parko Garbės Komite. Tuomi abu Indianos senatoriai figuruoja tame komite. Klubas ruošiasi vėl tradiciniam metiniam baliui, kuris įvyks spalio 26 dieną Red Lantern Inn ant Michigano ežero kranto. Baliaus tema: Rudens Lapai. (em)

NEW YORK

• Sol. Virgilijus Noreika, Vilniaus operos artistas, spalio 27 d. New Yorke, Webster Hall duos pirmąjį savo koncertą Amerikoje. Koncertą ruošia dr. J. Stuko vadovaujame "Lietuvos Atsiminimai" radijo valanda.

Skaityk ir platink DIRVĄ

A. ir L. Surdėnaitės skambina kanklėmis, 55-jo L. Vyčių Seimo dalyviams prie Laisvės Varpo Philadelphiaje. V. Gruzdžio nuotrauka

Kalifornijos Lietuvių Dienos, įvykusios Los Angeles rugsėjo 8 d. meninės ir oficialiosios dalies užbaigimas buvo baigtas apyl. valdybos pirm. A.J. Audronio žodžiu ir Tautos Himnu. Pirmas iš dešinės apyl. pirm. A.J. Audronis, šalia stovi programos pranešėja Jūratė Nausėdaitė ir toliau ansamblis "Vakary Aida". L. Kanto nuotrauka

foto V. MAŽELIS

Tel. HYacinth 7-4677

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11227

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pagamintų prekių labai priimamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

Priimami užsakymai automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t. t.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

M A L E

I-T-E IMPERIAL CORPORATION

Has immediate openings for

JOURNEYMEN

MACHINE REPAIR MEN

Decide now to join I-T-E team of specialists and an investment in your future.

Call 313 — 875-7220, Ext. 234

Between 8 a.m.—5 p.m. Monday through Friday or apply in person at 7610 Joseph Campau, Detroit, Michigan.

An Equal Opportunity Employer (96-99)

MICHIGAN BELL TELEPHONE COMPANY

Has immediate full time openings in Detroit and throughout Metro area for:

**Installers
Splicers
Electrical Technicians**

- Fully paid during company training
- Higher starting wages
- Excellent benefits

APPLY NOW

Room 201, Leland House
400 BAGLEY
Detroit

Room S-175
23500 NORTHWESTERN HWY.
Southfield

23460 MICHIGAN AVE.
Dearborn, (near Westborn)

19992 KELLY RD.
Detroit (near Eastland)

MICHIGAN BELL
PART OF THE NATIONWIDE BELL SYSTEM

An Equal Opportunity Employer

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

4^{3/4}% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5% Mokamas už vieno metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}% Mokamas už vieno metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Dirvos koncertu susidomėjimas auga. Jau užsė sakė bilietus nemažai asmenų. Pirmaisiais koncerto mecenatais, paaudodami po 25 dolerius, sutiko būti dr. A. Martus ir dr. V. L. Ramanauskas. Kitų mecenatų pavardės skelbsime sekančiuose Dirvos numeruose.

Visiems, prisidedantiems prie Dirvos jaunųjų dainininkų konkurso pasisekimo, nuoširdžiai dėkojame.

• Dirvos jaunųjų dainininkų konkurso juri komisijon sutiko įeiti Cafarelli operos direktorė Carmela Cafarelli, solistė Aldona Stempužienė, pianistė Birutė Smetonienė, pianistas Andrius Kuprevičius ir muzikos mokyklos dainavimo mokytoja Pauline Thesma-cher.

RENGIA IŠVYKĄ I STRADFORDĄ

Spalio 5-6 dienomis Detroito, Clevelando ir Toronto ASS skiriami ruošia išvyką į Stradfordą, Ontario. Ten šeštadienį, spalio 5 d., 8:30 v. v. įvyks Šekspyro "Romeo ir Juliet" vaidinimas. Bilietų skaičius ribotas ir reikia užsakyti iki rugsėjo 20. Kviečiami dalyvauti visi Akademikai, Vyr. skautės ir skautai vyčiai. Programoje, be teatro, numatyta ir sueiga su paskaitomis ir lauželis. Daugiau informacijų dėl bilietų ir patalpų galima gauti pas fil. Jurgį Šenbergą, telef. (313) 268-1178, 35380 Mound Rd. #3, Warren, Mich. 48092.

• K. Kodatienės kūrinių parodą Clevelande Čiurlionio ansamblio namuose lapkričio 9-10 d. rengia Clevelando skautininkų draugovė.

• Vladas ir Salomėja Knistautai persikėlė į naujus namus: 18224 Landseer Ave., Cleveland, Ohio 44119. Tel. 481-5377.

KETURIŲ LITERATŲ VAKARAS CLEVELANDE

Keturi lietuvių beletristikos ir poezijos laureatai šeštadienį, spalio 5 dieną atvyksta į Clevelandą. Nepraleiskite progos dalyvauti retame Lietuvių poezijos vakare, kurį rengia Tėvynės Garsų Radijas drauge su Lietuvių Enciklopedijos Leidykla.

Literatūros vakare dalyvauja rašytojas PULGIS

ANDRIUSIS iš Australijos, poetai BERNARDAS BRAZDŽIONIS iš Los Angeles, ANTANAS GUSTAITIS ir STASYS SANTVARAS iš Bostono.

Tai retas ir vienintelis susitikimas su lietuvių poetais ir rašytojais. Šis susitikimas su lietuvių kūrėjais paliks jums neišdildomą prisiminimą. Literatūros vakaras įvyksta šeštadienį, spalio 5 dieną šv. Jurgio parapijos salėje. Bilietai po \$4, \$3 ir \$2 gaunami Dirvoje ir sekmdieniais Spaudos kioske. Po programos bendros vaišės su svečiais rašytojais ir pasilinksminimas.

Tėvynės Garsų radijas pasiėmė nemažą atsakomybę tokiu trumpu laiku suorganizuoti retą ir kultūringą įvykį lietuvių visuomenei, kad būtų progos arčiau pažinti lietuvių kūrėją ne tik iš jo knygų, bet ir iš jo gyvojo žodžio. Vyresnieji turėtų paskatinti jaunimą šiame vakare būtinai dalyvauti. Rašytojai po programos pasiliks salėje, kur visi svečiai turės progos su jais pasikalbėti ir pasivaikinti. Tėvynės Garsų Radijas dar kartą visus kviečia šiame literatūros vakare gausiai dalyvauti.

• Vysk. Valančiaus lit. mokykla pradėjo naujus mokslo metus. Šiais metais pasilieka mokytojai tie patys mokytojai kaip ir praeitais metais: mokyklos vedėjas Pr. Joga, mokytojai S. Barzdukas, H. Bankaitis, R. Pramenekienė, O. Žilinskienė, I. Bublėnė, D. Orantaitė, J. Petraitytė, O. Mikulskienė ir A. Mikulskis.

Tėvų susirinkime buvo 1968-1969 metams išrinktas tėvų komitetas šios sudėties: V. Palubinskas, Z. Gobis, A. Neimanienė, A. Razgaitienė, B. Mainelienė, L. Nagevičienė, N. Maže-

lienė, dr. P. Mickevičius ir L. Kazėnas.

• D.L.K. "Birutės" Draugijos Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyks š. m. rugsėjo 21 d., šeštadienį, 6:30 val. vak. p. Apanių namuose 503 Richmond Rd. Skyriaus valdyba visas birutietės maloniai kviečia gausiai susirinkime dalyvauti.

• Mgr. William O'Donnel rugsėjo 20 d. Lietuvių Konservatorių Klubo susirinkime darys pranešimą apie paskutinius pasikeitimus katalikų Bažnyčioje. Susirinkimas įvyks 5106 Wilson Mills Road.

• Vyčių Sendraugių Kuopa rugsėjo 29 d., 1 val. p. p. rengia pikniką p. Visockų sodyboje, 14307 Superior Road.

PRAŠOME ATSIIMTI

Dirvoje yra gautas laiškas dėl Mrs. Gotautas iš p. J. Paukštienės.

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičių tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Išnuomojamas 4 kambarių butas su vonia. Nuoma nedidelė. St. Clair ir E. 69th St. rajone. Skambinti telef. 291-3523. (95-97)

FACTORY WORK

MALE

Steady employment in ceramic plant away from crowded area. Day & night shift. Early advancement. Will train. Come to WALKER CHINA CO. Solon Rd., Bedford Hts. Near I 271

An Equal Opportunity Employer (90-96)

PARENGIMAI CLEVELANDE

RUGSĖJO 22 D. Lietuvių Die-na Nauj. parap. salėje, Rengia LB I ir II apyl. valdybos.

RUGSĖJO 28 D. Dirvos rengiamas jaunųjų talentų vakaras.

SPALIO 5 D. Literatūros vakaras. Rengia L. Enciklopedija.

SPALIO 13 D. Grandinėlės koncertas WHK salėje.

SPALIO 19 D. Lithuanian Vil-lage metinis koncertas - balius.

SPALIO 26 D. koncertas. Programą atlieka St. Baras, A. Stempužienė, A. Kuprevičius ir E. Kuprevičiūtė-Bergienė, Rengia JFK-tas.

LAPKRIČIO 9 D. L.V.S. Ramovė rengia kariuomenės šventės minėjimą.

LAPKRIČIO 16 -- Lietuvių Krikščionių Demokratų Clevelando Skyriaus parengimas.

GRUODŽIO 8 D. Partizanės moters paminėjimas, Rengia DLK Birutės d-jos Clevelando skyrius.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje, Rengia LB abiejų apyl. valdybos.

MALE

OFFSET PLATEMAKER

Permanent position open in an established progressive plant for a journeyman platemaker Night shift. Premium pay. Call 313 — 931-5609. (96-100)

CARBIDE PREFORM MACHINISTS PILL PRESS OPERATORS

Men wanted for shop operations in a newly formed cemented carbide operation. Plant now in Dearborn, but will begin operations in Plymouth Twp. in 1969.

HOWMET CORP.

METAL PRODUCTS DIV. 5320 Oakman, Dearborn, Mich. 313 — 581-7200

An Equal Opportunity Employer (96-98)

NAUJA KNYGA MOSŲ MAZIESIEMS

Tik ką išėjo iš spaudos Pr. Imsrio nauja eilėraščių knyga mūsų mažiesiems — "TĖVIŠKĖLĖ AŠ REGIU".

Knyga tinka ne tik pasiskaitymui, bet, svarbiausia, ją lengvai išmokinama deklamuoti nekomplikuotais žodžiais parašytus patriotinius ir vaikams pritaikytus eilėraščius.

Knyga iliustruota, 40 psl. Kaina 1 dol. Išleista autoriaus 1968 m. Sukrauta Vilties leidykloje — 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Marys Save Us. Sibiro lietuvių maldaknygė angliškai. Išleido Putnamo seselių vienuolynas. Vertimas kun. K. A. Trimako, S. J. Kaina nepažymėta.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE EXPERIENCED MACHINERY REPAIRMEN

Must have complete experience in welding & burning.

Steady, overtime & all fringe benefits. Good working conditions.

Apply at

PREMIER STEEL CO. 6837 Wyoming Dearborn, Mich.

(84-93)

DIE CAST OPERATORS EXPERIENCED. OPENINGS ON ALL SHIFTS. HIGH HOURLY RATE. STEADY EMPLOYMENT.

WARREN DIE CASTING CORP. 14401 FRAZHO WARREN, MICH.

(92-96)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Kostas Ramonas, didelis Dirvos bičiulis ir rėmėjas Chicagoje, atsiųsdamas šimtą dolerių, savo įnašą Vilties Draugijai pakėlė iki 325 dolerių.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirva, K. Ramonui besisielojančiam tautinės spaudos išlaikymu, reiškia širdingą padėką.

• Dr. K. Sruoga, iš Elgin, Ill., Dirvos bendradarbis, laikraščiui paremti atsiuntė 25 dolerius, tuo pakeldamas savo įnašą Vilties Draugijai iki 225 dolerių. Už paramą dr. K. Sruogai reiškiamas nuoširdų aciu.

• Bronys Raila, mūsų bendradarbis, siųsdamas sveikinimus Redakcijai ir Dirvos skaitytojams iš Las Vegas, Nevadoje, tarp kitko rašo: "... streiko metu turėjau 12 savačių neapmokėtų atostogų. Su labai mažais laimėjimais streikas pasibaigė rugsėjo 3 d. — kaip tik tada, kai prasidėjo mano anksčiau užtarnautos trijų savačių apmokamos atostogos. Jis praleisti nėra kitos geresnės vietos, kaip Las Vegas, Nevados dykumoje, kur galima tikėtis išlyginti nedarbo nuostolius, laimei nusišypsojus. Kol kas "dialogas su rulete" vyksta sunkiau, negu

"dialogas su kraštu". Bet niekad nereikia nusiminti, kaip sako mūsų vadai, idant su atnaujintomis jėgomis vėl būtų galima grįžti į kovą... Sveikinimai Dirvos lino tipininkams, administracijai, redakcijai ir skaitytojams, kurių dykumoje pasiilgau".

PAGERBTAS MINISTERIS STASYS LOZORAITIS

Atvykusiam į PLB III Seimą Lietuvos diplomatinės šefui ministeriui St. Lozoraičiui, jo 70 metų suakties proga, buvo suruoštas pagerbimas rugp. 29 d. New Yorke. Dalyvavo mūsų generaliniai konsulai, seimo atstovai ir svečiai. Ta proga ministeris St. Lozoraitis buvo pasveikintas ir Lietuvių Fondo vardu, o dr. G. Balukas, Fondo Tarybos pirm. ministeriui įteikė medalį, išleistą LF Lietuvos valstybės atkūrimo paskelbimo 50 metų sukakčiai paminėti. A. Rėklaitis, LF valdybos vykd. vicepirm. poniai Lozoraitienei įteikė puokštę rožių.

ELIZABETH

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

ALT S-gos 15 skyriaus

A. A.

MYKOLO RATKAUS

dešimties metų mirties sukaktį minint, Šv. Mišios bus atnašaujamos šeštadienį, spalio mėn. 12 d., Clevelande Šv. Jurgio bažnyčioje.

Draugus ir pažįstamus prašome prisiminti, ateiti į Šv. Mišias ir pasimelsti už jo vėlę.

Sesuo

Mielam Tėveliui

A. A.

VILIUI ŠVARCUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamė velionies našlei, "Aušros" choro aktyviems nariams-dainininkams: dukrelei ir žentui VLADUI TERVY-DŽIAMS, sūnui dr. PAULIUI su ponia, o taip pat jų šeimų nariams bei kitiems čia pasilikusiems velionies giminių bei bičiuliams

East St. Louis Lietuvių Choras "AUŠRA"

A. A.

VILIUI ŠVARCUI

mirus, gilaus skausmo valandoje širdingai užjaučiame jo žmoną, sūnų dr. PAULIŲ, dukterį VANDĄ TERVYDIENĘ su jų šeimomis, o taip pat kitus velionies gimines bei artimuosius

JAV Lietuvių Bendruomenė
East St. Louis, Ill. Apylinkė

KAP. ANTANUI KIRKYLAJ

mirus. Jo žmoną ir sūnų su šeima jų nelaimės valandą giliai užjaučia

Valerija ir Bronius
N e m i c k a i

MALONIAI KVIEČIAME DALYVAUTI
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS
EAST CHICAGO SKYRIAUS
r e n g i a m a m e

DEŠIMTMEČIO VEIKLOS MINĖJIME-BALIUJE,

kuris įvyks

1968 m. rugsėjo mėn. 21 d.

Jonyno salėje — Veden Rd., Chesterton, Ind.

Kokteiliai — 6 v. v.

Minėjimas ir meninė dalis — 7 v. v.

Mening dalį atliks solistė

Natalija Aukštuolienė.

Vakarienė — 8 v. v.

Šokiams gros NEOLITUANŲ orkestras.

R e n g ė j a i

metinis parengimas visuomet visų laukiamas, o ypač būsiantis, kuriame dalyvaus operos solistės J. Aukšaitės dainavimo studijos mokinės: Ona Šalčiūnienė ir Ona Pluškonienė.

Dainininkams akompanuos L. Stukas.

Kalbės prof. dr. B. Nemickas, po to vakarienė ir šokiai grojant Saroko orkestrui. Vakaras įvyks Elizabetho Lietuvių Laisvės salėje, 269 2nd Street, rugsėjo 21 d., 7 val. vakaro.

Maloniai visus kviečia ALT S-gos 15 skyriaus valdyba.

(ast)

BOSTON

GINTARAS KAROSAS —
KANDIDATAS Į
ATSTOVUS

Lietuviai, gyvenę South Bostone ir Dorchesteryje, priklausę 6 distriktui turėtų žinoti, kad į State Representative kandidatuoja jaunas ir energingas lietuvis Gintaras Karosas. Gintaras yra gimęs Vokietijoje, į JAV atvyko su savo tėveliais prieš 18 metų ir visą laiką gyvena So. Bostone. Jis yra išėjęs pradinę ir vidurinę mokyklą ir dabar studijuoja teisę. Gintaras, kuris yra aktyvus lietuvių skautų organizacijoje, Bostono Piliečių Klubu narys, šachmatų klubo dalyvis, ir Lietuvių Studentų Sąjungos narys, šiuo metu pagalvoja, ką jis galėtų geriausiai padaryti savo gyvenimui vietai, So. Bostonui. Ir jis ryžosi pasiimti nelengvo atstovo darbo, kad padėtų saviesiems ir savo kaimynams. Bet Gintaras negali tos vietos gauti, jeigu mes jam nepadėsime. Todėl visi lietuviai, kurie dar nėra užsiregistravę balsavimui, prašomi tai padaryti kuo greičiausiai, ne vėliau spalio 5 dienos. Nes tikri rinkimai bus lapkričio 5 dieną — prašom balsuoti už Gintarą Karosą, kaip State Representative.

Kas norėtų su Gintaru pasikalbėti asmeniškai, arba daugiau žinių gauti, prašomas atsilankyti į jo raštinę, Ellis Building, kambarys No 5, West Broadway ir F St.

Gintaro Karoso rinkiminei kampanijai paremti ruošiamas banketas spalio 20, 5 v. p. p. Lietuvių Piliečių salėje, So. Bostone. Bankete dalyvaus gubernatorius Volpe su savo palydovais.

ROCHESTER

• Tradicinė Lietuvių Diena rugpjūčio 25 d. buvo pradėta 2 val. p. p. automobilių paradu miesto gatvėmis. Dalyvavo virš 30 mašinų, 4 iš jų, kaip gražiausiai papuoštos, buvo premijuotos.

Į šventę atsilankė didelis būrys svečių. Tai buvo didinga lietuviybės manifestacijos šventė senųjų ir naujųjų ateivių bendra šventė.

Oficialioji šventės dalis pradėta 5 v. p. p., kurią pravedė lengvai ir įdomiai R. Kiršteinas. Pakviestieji į kongreso ir miesto valdžios atstovai sveikino šventės dalyvius ir pareiškė viltį, kad Lietuva bus vėl laisva ir nepriklausoma.

Po to sveikinimo žodį tarė pulk. Liormonas, pažymėdamas šventės tikslą ir reikšmę.

Buvusiam ilgamečiui šių švenčių rengėjui ir Balso skyriaus pirmininkui pareikšta gili padėka ir pagarba. Jis dėl sunkių šeimyninių aplinkybių atsistatydino, bet pasiliko ir toliau Balso sudėtyje, kaip garbės pirmininkas. Naujam skyriaus pirmininkui J. Jurkui palinkėta sėkmės ir sveikatos.

Šventę pagražino p. Reginienės vadovaujamas tautinių šokių būrelis, kuris visur ir visuomet entuziastingai dalyvauja. Kad šventė pasisekė reikia dar paminėti ir vadovo J. Jurkaus bendradarbius, kaip šeiminkes-virėjas ir barininkus, bet taipogi nevalia užmiršti ir duosnosius svečius, nes jų dėka gautas pilnas įgalins Balfą sušelpiti vargan patekusius tautiečius, Sibiro tremtinius.

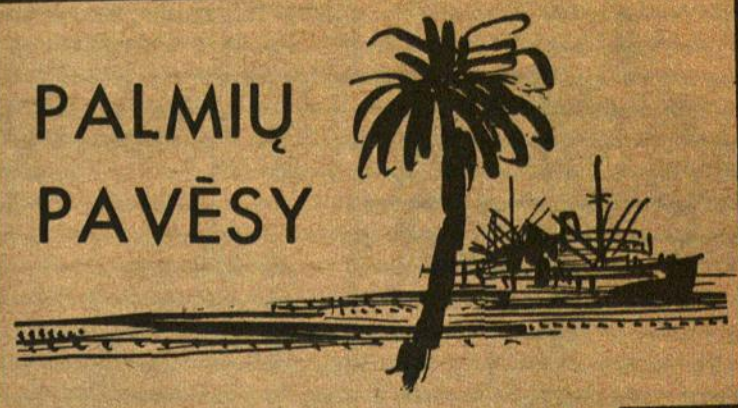
(s)

• Kun. Jonas Žvirblis, ypatingasis Tautos Fondo rėmėjas jau nuo praėjusių metų, šiomis dienomis atsiuntė padidintą šių metų įnašą — šimtą dolerių — ir pridėjo tokį pareiškimą:

"Sujaudintas dėl įvykių Čekoslovakijoje, kuriai vėl rusiškas komunizmas ginkluotomis jėgomis užgniauzė laisvę, siunčiu šimtą, kaip įrodymą, kad be sustojimo reikia kovoti prieš komunizmą. Tegyvuoja Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondas! Jūsų darbams palankus kunigas Jonas Žvirblis".

(E)

PALMIŲ PAVĖSŲ

LOS ANGELES, Calif. - Jau antras dešimtmetis, kai pietinės Kalifornijos lietuviai kasmet suruošia savo "lietuvių dieną". Kadangi visa veikla čia sudvigubinta, tai ir lietuvių dienos yra dvi. Vasaros pradžioje lietuvių dieną, arba "fiestą", ruošia parapijos vadovybė, o vasaros pabaigoje Liet. Bendruomenės valdyžia.

Persvoroje kol kas tebėra parapija. Į jos dienos iškilmes sueina 1000 ir daugiau tautiečių, į bendruomenės - 500 ir daugiau. Ateityje tie skaitmenys galbūt padvigubės. Ir išsilygins.

Fleististė R. Draugelytė ir solistė Karolė Dambraskaitė išpildo duetą Kalifornijos Lietuvių Dienai, kurią surengė LB Los Angeles apylinkės valdyba rugsėjo 8 d.

L. Kanto nuotrauka

Šiemet lietuvių bendruomenės diena įvyko per pačią Tautos šventę, per pačią Mariją - rugsėjo 8 d.

Lietuvių dieną suruošė Los Angeles Liet. Bendruomenės apylinkės darbštų valdyba ir jos energingas pirmininkas A. Audronis. Iškilnių programoje buvo jaunomenės sporto rungtynės, labai trumpa "oficialioji dalis" ir trys "meninės dalys". Programa buvo įvairi ir netrumpą, bet - pirmą kartą maždaug ne per eilą.

Visa programa šį kartą buvo paruošta ir atlikta tik vietinėmis pajėgomis ir su vietiniais talentais.

Programos pranešėja - jauna ir jau plačiai pasireiškusi filmų ir televizijos žvaigždutė Jūratė Nausėdaitė, O. Razutienės vadovaujamas tautinių šokių ansamblis, solistas tenoras A. Pavasaris, O. Metrikienės vadovaujamas naujas "Vakarų aidų" dainos ansamblis, akt. J. Kaributo scenos apipavidalinimai, režisūra ir liet. poezijos intarpai. Dainų ansamblio akompanistė O. Metrikienė, solistui - Raimonda Apeikytė.

Gyva, įvairi programa. Scenos apipavidalinimas, patriotinės dekoracijos, "Karo Muziejaus" varpai, vėliavos pakėlimas - pasisekė, įspūdingi.

*

Žiūrovai patenkinti ir nepervarginti. Tai pirmas iš laimėjimų. Antru laimėjimu galėtume laikyti "Vakarų aidų" ansamblio atliktą labai mągą programą su J. Kaributo paruoštais "apvaidinimais", įnešusiais įvairumo ir kai kurių jau labai senų dainų ar nūdusių romansų atjauninimo ir pagyvenimo.

Tai buvo labai reikalinga, nes kitaip muzikinės programos vinigretas būtų buvęs per palaidas. Atstovauta įvairių stilių (ir be stilių) kompozitoriai: prieškariniai, pokariniai, sovietinės Lietuvos, tremties ir su persvara Amerikos lietuvių (O. Metrikienė, S. Čerrienė-Mulks, A. Pocius ir kt.)

Ansamblis balsinė ir muzikinė kokybė gana gera. Eilė jo narių laisvai reiškiasi ir kaip solistai: šį kartą buvo paruošta ir atlikta nė, I. Mažeikaite, R. Aukštakalnytė, A. Polikaitis, fleitistė R. Draugelytė, arba Karolė Dambraskaitė (vienintelė, kuri dalyvaus ir Dirvos dainininkų konkurse).

*

Nežinrinti kai kurių "didelių politikų" nepasitenkinimo, publikos dauguma džiaugėsi dar ir trečiu šios šventės laimėjimu. Tai buvo berods pirmą lietuvių dieną, kuri liko tikrai lietuviška diena - jų atlikta ir jiems skirta. Rinkiminiais metais tai beveik stebuklas.

Lietuvių B-nės apylinkės pirmininkas A. Audronis tatau ir parbrėžė, "Šią dieną mes rengėm lietuviams - be respublikonų ir be demokratų. Jų rinkiminės propagandos prakalbos irgi reikalingos, bet kitu metu ir kitur, ne per lietuvių dieną", jis pareiškė. Daugumos veidai ir jausmai rodė pritarimą.

Tikrai, rinkiminių metų abiejų Lietuvių Dienų programos čia kartais būdavo baisios. Kai kurie atvykę amerikiečių politikieriai tik agituodavo ir kartais tokiu primityviu bei žemu būdu, lyg tyčiotųsi iš susirinkusių lietuvių.

Kontaktai su amerikiečiais ir dalyvavimas bendroje politinėje veikloje labai reikalingas. Politikieriai rodydys daugumo šio rūdens lietuviškų parengimų. Tik lietuviams visur reikėtų pasirodinti jų prakalbų kritikai ir aiškiai pasakyti, už ką jie gali tikėtis mūsų balso.

*

Apylinkės pirmininkas, baigus programą, dar pastebėjo, kad ateityje Bendruomenė lietuvių dieną stengsis ruošti kiek vėliau, nes rugsėjo pradžia pietinėje Kalifornijoje esanti dažniausiai per karšta. Tikrai, tą dieną ir palmių pavėsio temperatūra daug kur viršijo 100 laipsnių, o Palm Springs buvo 115. Dėl to ir į šventę susirinko gerokai mažiau 1000 tautiečių. O tikslas ir pastangos buvo vertos kelių tukstančių.

Į šią dieną "oficialiai" buvo pakviesti ir lietuvių spaudos atstovai, kas būtų normalu, nors čia ne dažna. Bedėkojant visiems buvo padėkota ir laikraštininkams už atsilankymą. Pirmą kartą girdėjau tokį supermandagumą.

Dublingis